

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: РФ ПИО био домаћин десетих, јубиларних сусрета директора и представника фондова и завода за пензијско и инвалидско осигурање држава са простора бивше СФРЈ

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ЕЛЕКТРОНСКА РАЗМЕНА УНАПРЕДИЛА САРАДЊУ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:
Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2030-745
факс: 2638-201

**ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
ЗА ВОЈВОДИНУ:**
Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.
Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Рођендан „Гласа осигураника“

49

Часопис Фонда ПИО „Глас осигураника“, 14. јуна 2018. напунио је 49 година, па с правом можемо да се похвалимо да смо једне од ретких новина које толико дуго трају. Томе су, наравно, поред запослених у Редакцији и Сектору за односе с јавношћу Дирекције РФ ПИО, допринели и остали запослени у Фонду, као наши драгоцени саговорници, и наши бројни сарадници и читаоци.

Све ове године трудили смо се да читаоцима понудимо тачне и проверене информације које ће им бити од користи у решавању свих недоумица везаних за систем пензијског и инвалидског осигурања, тачније да им будемо и нека врста правне помоћи. Бројни телефонски позиви, писма и мејлови који стижу у редакцију, а у којима читаоци износе своје похвале, предлоге, молбе и сугестије, потврђују нам да смо у томе и успели.

Осим на проблематику из пензијског и инвалидског осигурања, питања читалаца се често односе и на социјална давања, рехабилитацију, разне погодности, субвенције, права запослених и друге важне информације, те је из тог разлога и концепција листа, поред информисања, усмерена и на едукацију шире јавности. Подстакнути њиховим питањима, настојимо да се бавимо управо темама за које постоји велико интересовање а о којима се мало пише, као и рањивим и често маргинализованим категоријама становништва (стари људи, особе са инвалидитетом).

И овај рођендан је прилика да се подсетимо почетка излагања часописа. Први број „Гласа осигураника“ појавио се 14. јуна 1969. године. Тада је излазио петнаестодневно, на 24 стране, у 20.000 примерака, и продавао се на киосцима за један динар. Први уредник часописа био је Душан Максимовић, а редакција је имала 14 запослених.

Од јануара 2011, због великог интересовања читалаца, тираж је повећан на 23.000 примерака, уз истовремено смањење броја страна са 36 на 28. Лист је излазио петнаестодневно до 1. фебруара 2014. године, а од тада излази једном месечно, због општих мера штедње којима смо се и ми придружили. За све то време „Глас осигураника“ је излазио редовно, без прекида, и достављао се читаоцима бесплатно на кућне адресе. Лист се шаље и министарствима, државним установама, филијалама Фонда, правним лицима, удружењима пензионера, синдикатима, здравственим установама и осталим институцијама које имају утицај на рад Фонда. Наравно, може да се прочита и у електронском издању на сајту РФ ПИО (www.pio.rs), где је формирана архива бројева „Гласа осигураника“ од краја 2007. године.

Од 1. јануара 2008. функционише јединствени Фонд ПИО који је објединио фондове запослених, самосталних делатности и пољопривредника. Њима је почетком 2012. придружен и фонд војних осигураника, те је и садржај листа обогаћен новим темама које су од интереса за предузетнике, власнике фирми, војна лица, пољопривреднике...

Прва честитка из Крагујевца

И ове године прва честитка Редакцији „Гласа осигураника“ стигла је из Крагујевца. Културно-историјски центар Српска круна послао нам је повељу – Добродарје, следеће садржине:

Срећно уђите у 49. рођендан излагања листа! Сениорској дружини потребна је ваша помоћ да опстанемо, да загрлимо своју старост и у свом труду за крај оставимо оно најбоље. Будите нам и надаље весник радости, неко посебан, посланица љубави и живота. У име „Српске круне“ и свих Крагујевчана – на многаја љета!
Генерални секретар Мирјана Т. Раденковић

Заиста смо поносни на речи које су нам упућене и од свег срца им захваљујемо, као и свима који су нас се сетили и позвали нас телефоном са жељом да још дуго трајемо.

Надамо се да ћемо заједно дочекати и 50. јубиларни рођендан и да ћемо трајати још дуго. И даље очекујемо ваше предлоге и сугестије, јер су нам они драгоцене смернице да будемо актуелни, тачни и занимљиви, а посебно нам је важна та повратна комуникација коју негујемо деценијама. Хвала вам свима на сарадњи и саветима.

Редакција
„Глас осигураника“

УПРАВНИ ОДБОР ФОНДА ПИО

Усклађивање са Каталогом радних места

Здесна налево: Драгана Калиновић, директор РФ ПИО, Данило Вујичић, председник Управног одбора РФ ПИО, и Весна Ковачевић Станковић, заменик председника Управног одбора Фонда

На седници Управног одбора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, одржаној крајем јуна, разматран је и усвојен Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова у РФ ПИО. Овај

правилник је донет ради усклађивања послова у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање са пословима у другим јавним службама, у складу са Законом о запосленима у јавним службама и Каталогом радних места у јавним слу-

жбама и другим организацијама у јавном сектору.

Седници је први пут председавао новоизабрани председник Управног одбора, Данило Вујичић.

В. А.

Нови председник Управног одбора Фонда ПИО

За новог председника Управног одбора Фонда изабран је Данило Вујичић, адвокат из Лучана, досадашњи члан УО РФ ПИО.

Данило Вујичић је рођен 1952. у селу Губеревци, општина Лучани. Гимназију је завршио у Чачку, а дипломирао је на Правном факултету Универзитета у Нишу, као стипендиста општине Лучани. Тренутно је на постдипломским студијама на Правном факултету у Крагујевцу.

Почиње да ради 1977. године у Општинској управи општине Лучани, у Управи прихода у Гучи, а касније и у имовинско-правној служби Општинске управе у Лучанима. Након тога бива распоређен на по-

слову секретара Извршног савета општине, а затим и секретара Скупштине општине. У оквиру те функције био је и старешина Општинске управе општине Лучани. Крајем 1997. године именован је за јавног правобраниоца општине Лучани и ту функцију је обављао наредне две године.

У последњем делегатском сазиву Скупштине Републике Србије Данило Вујичић је изабран за делегата у Већу општине за општине Лучани и Горњи Милановац. У раду Скупштине

Србије био је посебно ангажован у Одбору за друштвено-политички систем, у Законодавном одбору и у Фонду физичке културе Републике Србије.

Првог јануара 2000. године постаје заменик општинског јавног тужиоца у Општинском јавном тужилаштву у Гучи и ту функцију је обављао до 2010. године када је изабран за заменика јавног тужиоца у Основном јавном тужилаштву у Чачку. Године 2014. постаје основни јавни тужилац у Чачку

и на том месту остаје до одласка у пензију 2017. године.

Поред теоријског знања и великог искуства из струке, Данило Вујичић се перманентно усавршавао и стекао сертификате за рад са малолетним лицима, за рад у предметима насиља у породици, као и друге сертификате Правосудног центра за обуку и стручно усавршавање.

Од 2017. године се бави адвокатуром, а у децембру прошле године изабран је за члана УО РФ ПИО као представник Владе Републике Србије.

Данило Вујичић је ожењен и отац двоје деце, а сви у породици су правници.

Г. О.

СУСРЕТИ ДИРЕКТОРА ФОНДОВА СА ПРОСТОРА НЕКАДАШЊЕ СФРЈ

Електронска размена

На сусретима се традиционално разматрају питања ефеката електронске размене података, информације о новинама у законодавству и проблеми у реализацији споразума о социјалном осигурању

Директори фондова и завода за пензијско и инвалидско осигурање

Директори и представници стручних служби фондова и завода за пензијско и инвалидско осигурање Словеније, Хрватске, Републике Српске, Федерације Босне и Херцеговине, Црне Горе и Македоније учествовали су на 10. јубиларним сусретима директора са простора бивше СФРЈ који су одржани у Београду од 21. до 23. јуна. Организатори су били Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање и Завод за социјално осигурање Републике Србије. Гости овогодишњих сусрета били су и директори и представници стручних служби завода за пензијско осигурање Немачке, (Баварска југ), Аустрије и Мађарске.

С обзиром на то да су све ове државе до пре неколико деценија улазиле у састав Југославије, њихови правни системи су

доста слични, као и проблеми са којима се пензијски системи суочавају у свом делокругу рада. Ако се узме у обзир и чињеница да велики број грађана има пензијски стаж у више од једне државе (некадашње републике), очито је да сарадња међу овим државама и њиховим институцијама не само да мора да постоји, већ треба да буде интензивна и конструктивна. То и јесте разлог за овакве сусрете на којима се размењују искуства и договарају начини и могућности за још бољу и ефикаснију сарадњу. Србија, као и остале државе настале на простору бивше СФРЈ, врло интензивно сарађује са Немачком, Аустријом и Мађарском, па су и директори завода за пензијско осигурање ових држава, са сарадницима, учествовали

у стручном делу овогодишњих сусрета.

Са директорима фондова и завода за пензијско и инвалидско осигурање разговарао је и министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, и том приликом их информисао о пензионерским картицама које је Србија обезбедила за све кориснике пензија, као и о плановима и приоритетима Министарства у наредном периоду. Министар Ђорђевић је нагласио да је један од важних пројеката ресора којим он руководи и израда социјалних карата.

Овакви скупови су прилика да директори фондова и завода размене искуства, представе проблеме са којима се сусрећу и унапреде сарадњу, како би

рад био функционалнији и у интересу свих грађана.

Тежишна тема овогодишњих сусрета била је „Наплата потраживања по основу неосноване исплате пензија, посебно од дужника са пребивалиштем у иностранству – проблеми и искуства“, што је проблем који има свака држава. Било је драгоцено чути на који начин се овај проблем превазиђе или бар минимизира, а из излагања Герхарда Витхофта, генералног директора немачког пензијског осигурања Баварска југ, примећено је да проблем једнако постоји и у СР Немачкој и у осталим земљама Европске уније. Након исцрпне дискусије договорено је подизање нивоа пружања административно-правне помоћи између надлежних носилаца ради решавања овог проблема.

И на овим сусретима су, што је већ традиционално, разматрани ефекти до сада успостављене електронске размене података, али и информације о новинама у законодавству и проблеми у реализацији споразума о социјалном осигурању. Поред тога, и овом приликом учесници су разменили информације о изменама прописа у области пензијског и инвалидског осигурања које су наступиле од одржавања претходног

Министар Зоран Ђорђевић поздравио учеснике сусрета

унапредила сарадњу

Сви учесници скупа

сусрета. Значајан је податак да је 1. марта 2018. године ступио на снагу нови Закон о пензијском/мировинском и инвалидском осигурању којим су измењени услови за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања и промењен начин обрачуна пензија у Федерацији Босне и Херцеговине.

Такође, на сусретима директора фондова и завода покретна је иницијатива о успостављању билатералне електронске размене података, која је 2014. и 2015. године добила правну форму и од тада се сваког месеца размењују подаци између фондова што доприноси ажуријем коришћењу права грађана, али и заштити буџетских средстава фондова. Договорено је да се у најскорије време постигну договори и потпишу споразуми о електронској размени података између држава где овакав споразум још није потписан. На ту тему говорио је и Винфред Пингера, генерални директор Завода за пензијско осигурање Аустрије, који је истакао да нема пензија без електронске обраде података, док је проф. др Јозеф Месарош, директор Државног трезора Мађарске, изразио жељу и спремност да са Републиком Србијом закључи један овакав договор. Организован је и кратки сусрет директора фондова/

завода са директором Канцеларије за информационе технологије и електронску управу Владе Републике Србије, Михаилом Јовановићем. Том приликом Јовановић је госте упознао са активностима које Влада Србије предузима на пољу дигитализације, као и са предстојећим реформама јавне управе.

На скупу се разговарало и о другим темама важним за несметано спровођење билатералних споразума о социјалном осигурању, са посебним акцентом на поступак поновног одређивања пензија, тзв. прерачуна пензија и наплате потраживања насталих

по основу одштетних захтева. Ради проналажења бољих решења за одређене проблеме и у циљу унапређивања сарадње између надлежних носилаца, постигнути су одређени договори и закључци који ће се реализовати на билатералним нивоима.

Треба подсетити да су управо на сусретима директора иницијане, а касније и реализоване у пракси, идеје о организовању саветодавних дана на билатералном нивоу, за грађане који имају стаж у две државе. На тај начин је грађанима омогућено да у држави у којој живе, на једном месту, практично на једном

шалтеру, добију информације, правну помоћ и реше свој проблем стажа или пензије за обе државе у којима имају стаж.

Србија исплаћује 46.097 корисника пензија који живе у некој од држава насталих на простору бивше СФРЈ, што на годишњем нивоу износи 50,9 милиона евра. Из држава региона у Србију се исплаћује 115.000 корисника пензија, што је на годишњем нивоу 182 милиона евра. То је значајан број корисника и велики износ средстава који се месечно трансферише из Србије и у Србију.

Из Немачке у Србију исплаћују се 47.054 пензије (око 163 милиона евра годишње), из Аустрије 27.195 пензија (око 114 милиона евра годишње), а из Мађарске 252 пензије (око 228.000 евра годишње). Истовремено, у Немачку Србија исплаћује 8.514 корисника пензија, у Аустрију 2.150, а у Мађарску 731 пензију.

Осим радног дела скупа, домаћини су гостима омогућили и обилазак Палате „Србија“ и Краљевског двора са водичем. На предлог Шаипа Зенелија, директора македонског Фонда ПИО, договорено је да се следећи, 11. сусрети директора фондова/завода пензијског и инвалидског осигурања држава насталих на простору бивше СФРЈ одрже у Скопљу.

Весна Анастасијевић

У посети Краљевском двору

МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА У БЕЧУ

Подршка корисницима у доба модерних медија

Како комуницирамо са корисницима својих услуга, како мењамо однос и комуникацију с њима под утицајем модерних технологија, како се институције прилагођавају променама и да ли су корисници спремни да прихвате модерна решења, и да ли уопште смемо да им понудимо све што од нас очекују? Ова питања се отварају пред институцијама због све интензивнијих и потпуно нових видова комуникације са корисницима, где се као посредник појављују модерни медији. Одговоре су понудили стручњаци, аналитичари, истраживачи и практичари из европских земаља на међународној конференцији о корисничкој подршци у доба модерних медија, одржаној крајем маја у Бечу, у организацији Завода за пензијско осигурање Аустрије.

Корисници услуга пензијских фондова су, највећим делом, припадници трећег доба, али сва истраживања и анализе показују да и они масовно користе модерне социјалне медије. Та чињеница упућује носиоце социјалног осигурања на предузимање активности и доношење одлука о

томе када и како употребити нове медије у комуникацији с корисницима, а да њихова употреба буде оправдана и корисна самој институцији и грађанима, да пружа неупоредиво више појединцима а да не превазиђе правне норме. Одлука о увођењу новог канала комуникације подразумева детаљну анализу када, како, по којој цени и на који рок се нешто ново може понудити корисницима, имајући у виду што објективнију процену колико ће нови медиј бити у тренду и да ли је оправдано маргинализовати класичну услугу и улагати у такав пројекат.

Нови медији комуникације су дигитални, on line, и брзина њихове употребљивости је таква да мења економију. Човека данашњице чине мобилни телефон (са неограниченим бројем апликација које су му доступне у сваком моменту), електронски медији (телевизија, портали, агенције), социјални медији (бројне друштвене мреже), веб ме-

дији (сервиси и апликације које им се нуде за бројне услуге), дигитални новац (за плаћања у реалном времену). Иза сваког дигиталног медија стоји на стотине фирми које омогућују on line процес.

Пензијски фондови морају да размишљају о еволуцији докумената у папиру у нове форме, с тим што се и нова форма, дигитално решење које се нуди корисницима, мора осмислити да буде занимљиво, брзо и једноставно за употребу, да привлачи дизајном и изазива емоцију код корисника, иначе неће бити прихваћено. Није лако интегрисати технологије у свакодневни живот а да се при том сачувају право, култура, при-

у вези са пензијским осигурањем. Папир и шалтер постају превазиђени.

У области социјалног осигурања у европским државама највеће успехе у дигитализацији услуга постигла је Швајцарска. Међутим, у последње време управо Швајцарска, уз увођење нових медија комуникације с корисницима, све више улаже у формирање профила персоналног саветника, личног саветника који може да објасни све и одговори на сва питања заинтересованог корисника. Уштеда постигнута дигитализацијом услуга (посебни портали за различите врсте права из пензијског осигурања, за послодавце, за студенте, за социјална пра-

ва и сл.) прелива се на инвестицију за јачање персоналног саветника. Пример негативних решења, која се не доносе у поступку, већ се подразумева разговор подносиоца захтева са персоналним саветником, резултирао је са 40 одсто мање поднетих жалби него у упоредном периоду када није постојала могућност личног контакта странке и саветника. Такође, добар ефекат личне комуникације показују саветодавни

Скупу у Бечу присуствовали и представници РФ ПИО

дани, да се обезбеди заштита личних података и права на анонимност, што је у колизији са суштином дигитализације која подразумева коришћење огромног броја личних података и све строже законске одредбе о њиховој заштити.

Прилагођавање постојећих система информационих технологија сваке институције, па и пензијских фондова, услов је за дигитализацију. Услуга коју пензијске институције нуде данас корисницима је све боља, али су корисници и даље незадовољни, желе још једноставнију и ефикаснију услугу и мора им се обратити на други начин, односно мора им се понудити готово решење за њихова очекивања. Све су бројнији пензионери који желе информацију о својим пензијама преко веб сервиса, преко интернет портала, док осигураници масовно користе апликације и информативне portale да би дошли до потребног знања

дани, које швајцарски носиоци обавезног осигурања реализују са аустријским Заводом за пензијско осигурање, на којима је проценат решених проблема врло висок, а корисник добија информације и савете и више нема проблем, нема дилему.

Искуство у развијеним системима показује да су највиши менаџмент у институцијама и запослени на информационом технологијама покретачи системских пројеката промена, а успешност пројеката дигитализације у комуникацији с корисницима подразумева и дигитализацију интерних процеса. У дигитализацију услуга се мора инвестирати да би нам нова услуга омогућила уштеду на дужи рок и створила простор за улагање у запослене, али се мора наћи права мера у свему, јер претерана дигитализација угрожава приватност коју закони штите и уништава креативност, што је квалитет који има највишу цену на тржишту рада. **Г. О.**

За два минута до картице

Израдом пензионерских картица пред Фондом ПИО нашао се још један од многобројних задатака којима се унапређује квалитет живота корисника пензија. Њиховом употребом, уз потпуну заштиту личних података, пензионери једноставније и безбедније могу да докажу свој статус и да користе одређене погодности. Будући да је на картици од личних података истакнуто само име и презиме корисника, њиховом израдом обезбеђена је заштита података о личности, јер су до сада за доказивање пензионерског статуса коришћени чекови од пензије, решења о пензији или потврде на којима се налази велики број личних података.

Предузимајући све потребне активности, филијале Фонда

ПИО осмислиле су одвијање овог посла неометано – опредељени су запослени и издвојене посебне канцеларије или друге просторије за доделу картица. Оне се могу преузимати од 8 до 15 часова, а у испоставама се тај посао обавља или сваког радног дана или према усталеном режиму рада одређене испоставе. Захваљујући оваквој организацији просек чекања на преузимање картице је само око два минута. У појединим филијалама Фонда корисници су обавештени о подели која је организована по азбучном реду, по данима, али без обзира на почетно слово презимена, ниједан корисник до сада није враћен. Добром проценом, у једном броју филијала пензионерске картице се уручују независно од азбучног реда.

После промотивних картица, постепено је из Народне банке Србије дистрибуиран контингент преосталих пензионерских картица за до сада укупно 13 филијала, а израда и расподела картица, због великог броја корисника, наставиће се сукцесивно.

До сада, поред Београда и Новог Сада, пензионери своје картице могу да подигну и у филијалама Суботица, Сомбор, Бачка Паланка, Врбас, Пожаревац, Лесковац, Ћуприја, Краљево, Вршац, Смедерево и Прокупље, као и у свим њиховим службама и испоставама.

Породични пензионери, родитељи, старатељи и хранитељи, приликом доласка по пензионерску картицу, требало би да понесу последњи чек од пензије, односно извештај ко-

риснику из банке.

Корисници преузимају своју пензионерску картицу уз идентификациони документ, односно личну карту или пасош. Након израде и расподеле картица затеченим корисницима пензија, биће израђене пензионерске картице за нове кориснике, који су укључени у исплату после 26. фебруара 2018. године.

Подсећамо да су се у акцију уручивања промотивних пензионерских картица одмах укључили и представници скоро свих локалних самоуправа с циљем да подрже активности које су за добро грађана, као и да о томе обавесте своје суграђане, институције локалне самоуправе и друштвено одговорна предузећа.

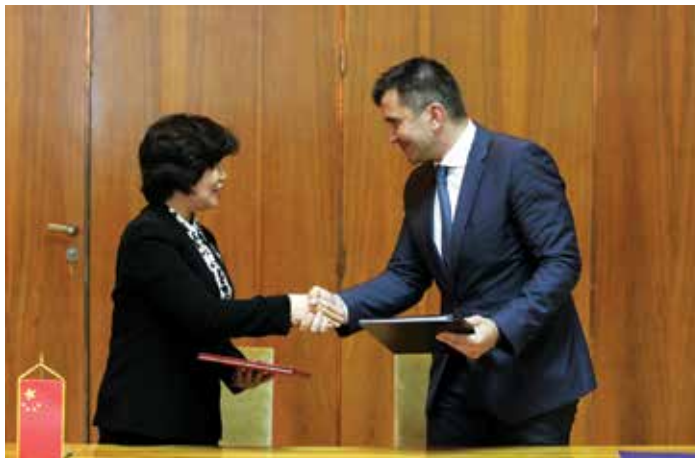
J. O.

НОВИ СПОРАЗУМ О СОЦИЈАЛНОЈ СИГУРНОСТИ

Конвенција између Србије и Кине

Одржавањем техничког и експлоративног састанка између делегација Републике Србије и Народне Републике Кине, 7. и 8. децембра 2016. године у Пекингу, практично су започети преговори за закључивање Споразума о социјалној сигурности између Владе Републике Србије и Владе Народне Републике Кине, с циљем да се држављанима двеју држава обезбеди могућност да остваре права из социјалне сигурности и тиме олакша проток људи између две државе.

Тим поводом је, у Београду од 18. до 20. септембра 2017. године, одржана прва рунда преговора у смислу утврђивања текста споразума, на којој су полазну основу представљали нацрти споразума које су израдиле две стране. На тим преговорима усаглашен је текст споразума, којим се уређује остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања и осигурања за случај незапослености, док одредбе о здравственом осигурању споразум не садржи, јер кинеска страна због законских и административних препрека то није могла да прихвати. Споразум такође обезбеђује несметани трансфер пензија носилаца осигурања својим корисницима, који пребивају у другој држави уговорници. Истовремено, договорено је да се преговори у вези са израдом Административног

Министар Зоран Ђорђевић и заменица министра за људске ресурсе и социјалну сигурност НР Кине, Јицен Џанг

споразума за примену Споразума о социјалној сигурности између Владе Републике Србије и Владе Народне Републике Кине одрже 2018. године у Пекингу.

У међувремену, 7. јуна 2018. у Београду, на састанку двеју земаља, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије, Зоран Ђорђевић, и заменица

министра за људске ресурсе и социјалну сигурност Народне Републике Кине, Јицен Џанг, потписали су наведени споразум о социјалној сигурности.

У вези са наставком рада, надлежни органи су, ради одржавања преговора за израду Административног споразума за примену Споразума о социјалној сигурности између Владе Републике Србије и Владе Народне Републике Кине, потписаног 7. јуна 2018. године, постигли договор да се од 22. до 24. октобра 2018. године преговори одрже у Пекингу.

У складу са уобичајеном процедуром, након закључивања административног споразума за примену споразума, органи за везу две државе утврдиће двојезичне обрасце за спровођење споразума, чиме ће се обезбедити све претпоставке за примену споразума, након ратификације и ступања на снагу.

Завод за социјално осигурање

КУПОВИНА ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ ПУТЕМ АДМИНИСТРАТИВНЕ ЗАБРАНЕ

Плаћање на рате – од бања до осигурања

Да би корисницима пензија олакшао куповину различите робе и услуга, односно омогућио плаћање на рате, Републички фонд ПИО је склопио уговоре са готово 1.500 предузећа. У питању су предузећа за продају робе на кредит, удружења грађана и јавна предузећа, тако да пензионери на више месечних рата путем административне забране могу куповати робу широке потрошње и плаћати различите услуге. Пензионери на овај начин могу куповати медицинску опрему, фармацевтске производе, оптичка помагала, плаћати туристичке услуге. Фонд, такође, има закључене уговоре и са удружењима пензионера за плаћање чланарине у фиксном или процентуалном износу, као и за набавку зимнице и огрева, затим са јавним и комуналним предузећима за плаћање комуналних услуга, као и са ЈКП и правним лицима за плаћање погребних трошкова.

Да би остварили право на куповину робе на рате путем административне забране, потребно је да пензионери приликом куповине продавцу доставе пензионерску картицу, уколико су је преузели, односно копију последњег чека од пензије или извештај из банке о примању, као и да у три примерка попуне изјаву – решење о административној забрани (образац РФ ПИО), који ће добити од продавца.

Рате се на месечном нивоу одбијају од пензије корисника, а како се административне забране реализују у случају када се пензија прима из два дела, питали смо Сузану Воркапић, начелницу Одељења за исплату пензија по домаћим прописима у Дирекцији РФ ПИО.

– Административна забрана за пензионере из категорије запослених, који примају пензију из два дела, уколико је у питању

Сузана Воркапић

фиксни износ, спроводи се на првом делу пензије, односно и на другом, уколико из првог дела пензије не може да се намири цео износ. Када је реч о процентуалним обуставама, оне се спроводе и на првом и на другом делу пензије – појашњава Сузана Воркапић.

Поред наведених категорија предузећа, Фонд ПИО има склопљене уговоре и са 26 бања и РХ центара, тако да бањске услуге могу да користе пензионери и чланови њихових породица, уз могућност плаћања укупног бањског трошка на неколико месечних рата, одбијањем од пензије, а отплата може почети пре одласка или после повратка са одмора. Процедуре у овом случају подразумева да пензионер који је заинтересован за овакав вид одмора и опоравка одабере бању која му одговара, позове ради договора о термину боравка

и терапијама које би користио, одабере хотел и собу. Из бање на кућну адресу пензионера затим стиже образац који би требало оверити у филијали Фонда, преко које корисник прима пензију, и оверен примерак послати назад у бању. Када одмор у бањи почне, приликом пријаве на рецепцији изабраног одмаралишта, уз личну карту прилаже се и последњи чек (извештај) од пензије, односно пензионерска картица. Цене у бањама са којима је Фонд склопио уговоре о плаћању на рате углавном се односе на такозвани беодан, што значи пун пансион са три obroка дневно, ноћење у двокреветној соби, уз све врсте терапија које бања нуди, али постоји и опција коришћења и плаћања само пуног пансиона, уколико некоме то више одговара.

Путем административне забране корисници пензија могу плаћати и осигурање имовине, живота, аутомобила, захваљујући уговорима које је Фонд склопио са 10 осигуравајућих друштава у Србији, а такође, могу реализовати и банкарске кредите у готово 30 банака с којима је Фонд склопио уговор о сарадњи, а према условима које банке нуде.

Да је могућност оваквог начина плаћања корисницима пензија значајна, говори и податак да просечно годишње нешто више од 800.000 пензионера има административну забрану по вољном задужењу.

Важно је нагласити да уговор о пословној сарадњи којим је пензионерима омогућена куповина робе и услуга на рате путем административне забране јесте уговорни однос између Фонда ПИО и правног лица са којим се закључује уговор. Осим омогућавања куповине робе и услуга путем административне забране, Фонд ПИО ни на који други начин не утиче на формирање цена, нити на било који други аспект односа између пензионера као корисника услуга и правних лица која имају уговорни однос са Фондом.

На сајту Фонда, у оквиру рубрике Пензионерски сервис, налази се списак свих правних лица са којима је Фонд потписао уговоре о плаћању услуга на рате, а пензионери се о свему што их занима у вези са плаћањем на рате путем административне забране свакако могу информисати у својој филијали Фонда.

В. Кадић

Уштеда времена и новца

Врањска филијала Фонда ПИО била је ове године домаћин међународног саветодавног дана између носилаца ПИО Србије и Македоније. Грађани који су остварили стаж осигурања у Србији и Македонији имали су 12. јуна прилику да се о својим правима из ПИО посаветују директно са домаћим и македонским стручњацима.

Како су изјавиле неке од странака, дан разговора са Македонијом био је веома користан, јер су уштедели и време и новац да би дошли до потребних информација. Примљено је укупно 57 странака.

Из македонског фонда на питања странака одговарале су правнице које иначе раде на предметима и са којима запослени у Филијали Врање сарађују и ван саветодавних дана: Мими Петровска, Катерина Цонева и Биљана Стојановска. Са српске стране учествовале су Валентина Момчиловић, Сања Милић и Гордана Ивановић Крстић, запослене у Одељењу за одлучивање о правима из ПИО у Филијали Врање.

Врање било успешан домаћин и овогодишњег дана разговора са Македонијом

Саветодавци, правнице из Македоније имале су приступ бази података свог фонда тако да су одмах одговарале на конкретна питања странака. Најчешћа питања била су у вези са подацима о стажу навршеном у Македонији, затим провера статуса захтева

за пензију, када ће исплата пензије или зашто је дошло до обуставе исплате пензије.

Поред разговора са странкама, решени су и неки спорни предмети, а за оне који нису могли одмах да буде решени договорена је сарадња путем мејла. **Г. О.**

Уручени уговори у области социјалне заштите

Покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Предраг Вулетић, недавно је у Скупштини АП Војводине уручио уговоре о додели средстава удружењима грађана у области социјалне заштите и заштите ОСИ, борачко-инвалидске заштите, друштвене бриге о деци и популаризације пронаталитетне политике у 2018. години.

Средства у укупном износу од 16 милиона динара реализоваће се кроз пројекте 89 удружења грађана са територије АП Војводине.

Покрајински секретар је том приликом истакао да је први конкурс Секретаријата у априлу био намењен унапређењу социјалне заштите и да је тада установама социјалне заштите и удружењима грађана додељено 65 милиона динара. **Д. К.**

Развој пољопривреде

За Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Неготин из локалне касе ове године је опредељено 27 милиона динара. Од тога, 24,5 милиона је планирано за подстицаје мерама руралног развоја, а два и по милиона за директна плаћања. Двадесет седам милиона, колико је вредан аграрни буџет општине Неготин, биће усмерено у све секторе пољопривреде: од ратарства, воћарства, виноградарства, до сточарства и пчеларства.

За мере директног плаћања, односно вештачко осемењавање, рок за подношење захтева сточара истиче 1. децембра, а за контролу и сертификацију органске производње, 31. октобра ове године. **Ј. С.**

Отворен Народни музеј

Народни музеј у Београду после 15 година, колико је био затворен због реконструкције, поново је доступан публици. Наша најзначајнија институција културе отворила је врата посетиоцима који имају прилику да виде између три и четири хиљаде експоната од 400.000 артефаката, колико поседује музеј. Изложени предмети припадају периоду од седмог века пре нове ере до половине 20. века.

Експонати нове сталне поставке Музеја изложени су на три нивоа, а приземље, атријум са бочним просторијама намењен је за археолошку збирку у којој најстарији предмет датира од пре 400.000 година, док је у некадашњим трезорима банке представљена богата нумизматичка збирка – од првог кованог новца на овом тлу с краја шестог века пре нове ере, до данас. **Г. О.**

Све већи број чланова

Седница Скупштине Уније послодаваца Војводине (УПВ) одржана је крајем маја у просторијама Скупштине Војводине. Седници су присуствовали и Иван Ђоковић, потпредседник Покрајинске владе и покрајински секретар за привреду и туризам, Андреја Бркић, председник Извршног одбора, и Срђан Дробњаковић, директор Уније послодаваца Србије (УПС), као и Небојша Милетић, члан председништва УПС. Разговарало се о важности дијалога између власти и послодаваца, а Иван Ђоковић је том приликом истакао да је веома задовољан одличном сарадњом УПВ.

– Унија послодаваца Војводине улаже значајне напоре у развој трипартитног социјалног дијалога и оснивање социјално-економских савета (СЕС). Потребно је подићи капацитет Уније на локалу, јер за сада само у три општине у АП Војводини имамо формиране СЕС. Поред тога, морамо још више пажње посветити социјалном дијалогу. За следећу годину ћемо одредити и помоћ из покрајинског буџета општинама

Излагање Ивана Ђоковића

у којима постоји СЕС у износу од једног милиона динара, а Секретаријат за привреду и туризам остаје отворен за сваку врсту дијалога са УПВ – истакао је Иван Ђоковић.

Андреја Бркић је нагласио да ово репрезентативно удру-

жење послодаваца у Републици Србији има и задатак да створи боље услове за живот. Похвалио је и велико улагање Покрајинске владе и ресорног секретаријата у развој социјалног дијалога у Покрајини. Унија послодаваца Србије је, како је

навео, у претходних шест месеци постигла значајан напредак: учлањено је више од 100 великих компанија, али и малих и средњих предузећа на нивоу Републике.

У свом излагању Станко Крстин, председник УПВ, навео је да је у тим новочлањеним компанијама запослено 1.330 радника и да УПВ очекује да ће утицај послодаваца на креирање пословног амбијента у држави кроз социјално-економске савете у наредном периоду бити већи.

На овој седници Скупштине УПВ усвојени су и извештаји о раду и финансијском пословању за 2017. годину и планови рада за 2018. Донета је и одлука о именовању Николе Павичића за почасног члана УПВ и додељене захвалнице Николи Стојишићу и проф. др Душану Ристићу за допринос приликом оснивања УПВ и вишегодишњи рад у овој организацији. На Скупштини УПВ Драган Мочевић је одржао запажено предавање о породичним фирмама као стубу развоја економије.

Мирислав Мектеровић

БЕСПОВРАТНА СРЕДСТВА ЗА КУПОВИНУ СЕОСКИХ КУЋА

Повратак младих на село

Покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Предраг Вулетић, и директорка Завода за равноправност полова, Диана Миловић, уручили су 11. јуна у Покрајинској влади уговоре брачним паровима са територије АП Војводине, којима су одобрена средства на Конкурсу за доделу бесповратних средстава за куповину сеоских кућа са окућницом. Конкурс већ четврту годину заредом спроводи Завод за равноправност полова, а Покрајинска влада је ове године за овај програм издвојила 180 милиона динара из буџета. Тако је по окончању овогодишњег конкурса 30 брачних парова бесплатно добило кров над главом.

– Овај конкурс промовише стратешке циљеве Покрајинске владе, који се односе на повратак младих на село, развој руралних средина у Војводини, економско оснаживање жена, подмлађивање војвођанских села кроз долазак деце и повећање natalитета и иницирање побољшања демографске структуре као предуслова за покретање привредних активности – истакао је том приликом Предраг Вулетић. Такође, нагласио је да је посебан значај овог конкурса у томе што омогућава да се куће са окућницом равноправно укњиже на мушкарца и жену, односно на брачне и ванбрачне партнере.

Предраг Вулетић и Диана Миловић уручују уговоре

Диана Миловић је саопштила да су чак 234 породице поднеле пријаве на конкурс, што говори о великој заинтересованости за овакве програме подршке младим људима, али и женама које су у мањем броју власнице било какве непокретности.

Предраг Вулетић је најавио да је предложеним ребалансом покрајинског буџета за 2018. годину предвиђено да се за овај програм подршке младима и женама издвоји додатних 30 милиона динара за још 30 кућа са окућницом. **М. Мектеровић**

Најстарији заслужују боље услове живота

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, разговарао је 12. јуна са директорима и оснивачима приватних домова за одрасла и стара лица и директорима државних домова. На састанку је било речи о питањима значајним за отпочињање пружања услуге смештаја корисника у приватне домове за одрасла и стара лица, о проблемима у раду, као и о предузимању неопходних мера за унапређење ове услуге.

Министар Ђорђевић је изјавио да је приоритет Владе Србије брига о најстаријим грађанима, као и подстицање отварања легалних приватних домова који ће, у складу са Законом, испунити све потребне услове за пружање одговарајућих услуга за смештај најстаријих и додао да ће се овакви састанци одржавати континуирано.

– Директори домова имају прилику да представе пробле-

Здесна налево: Зоран Ђорђевић, Ненад Нерић и Милош Јанковић

ме са којима се сусрећу и тиме помогну нама да нађемо прави начин за њихово решавање. Желимо да отворимо Србију према Европи, обезбеђивањем боље и квалитетније услуге за смештај наших најстаријих грађана, али и да привучемо стране држављане да користе услуге смештаја домова за одрасла и стара лица. Тако ћемо омогућити и приватним домовима боље пословање, али и држави веће приходе – рекао је Ђорђевић и додао да се већ у јулу ове

године очекује усељење првих корисника.

На отворени јавни позив Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања за отпочињање пружања услуге смештаја корисника у приватним домовима за одрасла и стара лица, након завршене јавне набавке, стигла је 41 понуда, а од тога је 26 из Београда, осам из централне Србије и седам из Војводине.

Ђорђевић је најавио да ће због стварања бољих услова

живота наших грађана бити измењен и допуњен Закон о социјалној заштити, али и донет закон о социјалном предузетништву и закон о лизингу радне снаге.

– Потребно је да сви радимо заједно. Подстицање отварања приватних домова не значи да ћемо занемарити државне домове, већ напротив. Влада Србије брине о најстаријим грађанима и не прави разлику између приватних и државних домова и сви имају једнака права и обавезе – нагласио је министар и додао да је најбитније уклонити проблем нелојалне конкуренције, пријавити и казнити све оне који не послују у складу са законом.

Поред министра Ђорђевића, састанку су присуствовали и државни секретар Ненад Нерић и Милош Јанковић, в.д. помоћника министра у Сектору за бригу о породици и социјалну заштиту при Министарству рада. **Г. О.**

ПОМОЋ НАЈУГРОЖЕНИЈИМ РОМСКИМ ПОРОДИЦАМА

Обезбеђени пакети прехранбене робе

Канцеларија за инклузију Рома Владе АП Војводине, једина институција која постоји у региону а да се искључиво бави питањима и проблемима ромске националне заједнице, недавно је почела и успешно спроводи поделу око 8.000 прехранбених пакета најнеопходнијих животних намирница угроженим ромским породицама настањеним у АП Војводини.

Према речима Душана Радула, директора Канцеларије за инклузију Рома Покрајинске владе (КИР), иницијативу да се оваквом донацијом државе олакша живот нашим најугроженијим суграђанима из ромске националне мањине у Војводини покренула је Канцеларија у сарадњи са невладиним

организацијама која се баве ромским питањима и координаторима за ромска питања у локалним самоуправама. Прво су се за помоћ обратили и добили подршку Покрајинског секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова, а затим и Владе Војводине, која је на одобрила да се као хуманитарна помоћ, без накнаде, за ову намену КИР из Робних резерви АПВ испоручи прехранбена роба у вредности од девет и по милиона динара.

– Хуманитарну помоћ успешно смо већ поделили, у сарадњи са представницима локалних самоуправа, центара за социјални рад, невладиним сектором и координаторима за ромска питања на терену и на основу спи-

Душан Радул

скава прималаца које су они сачинили, у општинама: Кањижа, Мали Иђош, Алибунар, Беочин, Ковин, Пећинци, Панчево и Кикинда. У наредном периоду урадићемо то и у општинама Нови Бечеј, Сента, Вршац и Жабаљ. У

име ромске заједнице захваљујем свима који су допринели да се акција успешно реализује – задовољан је Душан Радул, директор Канцеларије за инклузију Рома Покрајинске владе.

М. Мектеровић

ОБЕЛЕЖЕН МЕЂУНАРОДНИ ДАН БОРБЕ ПРОТИВ НАСИЉА НАД СТАРИЈИМ ОСОБАМА

Скривено и недопустиво

Према подацима Светске здравствене организације, једна од шест старијих особа у свету доживела је неки од облика злостављања. Истраживање „Добро чувана породична тајна“ које је 2015. године спроведено у Србији показало је да је 19,8 одсто испитаних старијих људи доживело неки облик злостављања, те се процењује да је у ризику од злостављања 250.000 старијих особа, односно конкретних имена и презимена. Показало се и да је чак 11,5 одсто испитаника доживело финансијско злостављање. Истраживање је спроведено на узорку од 800 старијих људи који живе на територији целе Србије, а учествовало је 31,4 посто мушкараца и 68,6 одсто жена. Просечна старост испитаника износи 73 године.

Неки од облика психичког злостављања пријавило је 7,8 процената старијих. Такође, подаци говоре и да је физичко злостављање доживело 3,9 одсто старијих, а занемаривање пријавило њих 3,4 посто.

Ово су само неки од података који су се могли чути на Округлом столу „Злостављање старијих – да ли се препознаје?“, одржаном у Црвеном крсту Србије поводом 15. јуна, Међународног дана борбе против насиља над старијима.

У уводној речи говориле су Весна Миленовић, генерална секретарка Црвеног крста Србије, Бранкица Јанковић, повереница за заштиту равноправности, и Наташа Тодоровић, стручна сарадница Црвеног крста Србије.

Весна Миленовић је подсетила да Црвени крст обележава овај датум дванаест година, као и да је учињено много напора да би се утицало на превенцију и скренула пажња јавности, јер је злостављање старијих често скривено и потцењено. Према подацима Светске здравствене организације, само једна од 24 старије особе које доживе насиље, то насиље и пријаве. Весна Миленовић је указала и на то да више од 19 одсто старијих у Србији доживи неки облик насиља, као и да су злостављању највише изложене

Бранкица Јанковић, Весна Миленовић и Наташа Тодоровић

болесне особе, функционално зависне, које су нижег степена социјалне активности, лица са инвалидитетом, дементне особе, а под већим ризиком од злостављања су и старије жене. Истакла је да су неопходне превентивне и казнене мере.

Бранкица Јанковић је рекла да од када се говори о насиљу у породици уопште, и отворено о том проблему, већи је број пријављених случајева. Применом Закона о спречавању насиља у породици држава је дала другачији одговор на насиље али велики разлог за бригу и даље постоји. Мора се слати стална порука да се насиље неће толерисати, као и да је недопустива дискриминација старијих људи. Они који су доживели насиље, како је појаснила повереница Јанковић, не желе о томе да говоре, јер насиље доживљавају као личну срамоту, али је тај табу ипак донекле окрњен.

Износени податке из истраживања „Добро чувана породична тајна“, Наташа Тодоровић је најавила и едукацију 1.000 старијих особа у Србији које ће се упознати како са Уставом тако и са другим законима и прописима којима се сузбија насиље. Она је упозорила да ризик од злостављања може бити виши за особе које живе у институцијама уместо у заједници. Злостављање старијих може да доведе до озбиљних физич-

ких повреда и дугорочних психолошких последица, нагласила је Наташа Тодоровић, а предвиђа се и да ће злостављање старијих бити у порасту јер становништво многих држава убрзано стари. Она је навела бројне факторе ризика међу којима су врло често особе са дијагностикованом деменцијом, зато што сродници или неговатељи нису добро обучени да пруже адекватну помоћ, а немају ни услугу предаха. Само неки од фактора ризика су и депресија, као и лоша материјална ситуација, а ризички су често и комбиновани.

Округли сто је промовисао већу укљученост старијих у овај проблем, а о различитим типовима насиља говориле су и волонтерке, делећи утиске које су стекле у раду са старијима. Излагали су и проф. др Дејан Сумрак, као и проф. др Милосав Милосављевић.

Из излагања на округлом столу проистекле су препоруке за доносиоце одлука, међу којима је истакнуто да је веома важна едукација – од тога како избећи телефонска узнемиравања, до тога како се насиљу супротставити, као и да је неопходно оснивање сигурне куће за старије жртве насиља и даља прича о култури старења. Примећено је чак да ни у кампањама против насиља над женама нема старијих жена.

Јелена Оцић

ШЕСТА ДОРЂОЛИЈАДА

Баке и деке уз бате и секе

Шеста Дорђолијада спорта, здравља и културе трећег доба одржана је 9. јуна 2018. године на спортским теренима ФК Дорћол у Београду. У оквиру спортско-рекреативног такмичења под мотом „У здравом телу здрав дух“ одржана су такмичења трочланих екипа у дисциплинама прилагођеним трећем добу: пикаду, фудбалу (пенали на мале голове без голмана), кошарци (слободно бацање лопте у кош), боћању и шаху.

Пола века поверења

Средином јуна 2018. Установа Геронтолошки центар Београд (УГЦБ) прославила је 55 година постојања и успешног рада. Дан Установе обележен је весело и креативно у биоскопској сали Дома Бежанијска коса, уз песму, игру и покоју сузу радосницу.

Биоскопска сала је била мала да прими све који су желели да присуствују обележавању јубилеја највеће установе социјалне заштите у области бриге о старијима на Балкану. Хористи, фолклористи, солисти, певачи, рецитатори, станари и запослени, окупили су се да обележе године преданог рада и труда, љубави и пажње, са људима са којима живе или раде, са којима деле и радост и тугу. Учесници свечаног програма нестрпљиво и са еланом желели су да покажу оно у чему су најбољи, да заблистају на сцени и увере присутне да су с годинама енергичнији, бољи, креативнији.

На почетку програма присутнима се обратила директорка Установе, Сузана Мишић, поносна што може да се похвали великим одзивом станара домова за смештај одраслих и старијих и чланова дневних центара и клубова који послују у оквиру УГЦБ.

– Дан Установе је установљен пре неколико година само са једним циљем – да се на посебан начин обележи оно што ви као корисници било које услуге ове Установе радите, промовишете, пружате, чините и даље у свом трећем добу за своју заједницу, град и државу. Ово је најбољи начин да се све ваше знање и искуство, таленат, воља и ентузијазам, који су заиста ненадмашни, при-

кажу на најбољи начин. Ми смо мост који спаја људе и који помаже да се свако од нас, било корисник услуга или запослени, не осети самим и усамљеним, и да увек знамо где је база и ослонац ка коме можемо пружити руку. Овде смо данас да се на то подсетимо, да покажемо шта је то што знамо и умемо, а да се пре свега лепо забавимо – поручила је Сузана Мишић.

Директорка је посебну захвалност упутила станарима-донаторима који су у претходном периоду исказали подршку и солидарност, као и велики хумани гест. Захвалнице и пригодне поклоне добили су они најзаслужнији:

брачни пар Јованка и Братислав Спариф, затим Симеон Теофанов и Божидар Марковић, једини који није корисник услуга, а који је својим донаторством помогао да се унапреди и побољша квалитет живота корисника Установе.

Програм је почео наступом фолклорно-певачке групе „Колубарски вез“ из Дневног центра и клуба Лазаревац која је извела сплет игара. Потом се представио хор Дома Бежанијска коса у пратњи маистра Срђана Димитријевића, иначе и помоћника директора Установе, који су извели само делић свог богатог репертоара. У њиховим редовима су бројни солисти, а могу

да се похвале и тиме што су хор који броји највише чланова. Такође су наступали мешовити камерни хор „Смиље“, фолклорни ансамбл „Има дана“, певачки састави „Звездарске звезде“, „Забрањено старење“ и „ВИС 5+“, а поред тога што су присутне уверили у оригиналност, забавили су их нумерама које су извели са пуно енергије и креативности. Са бине биоскопске сале Дома Бежанијска коса ориле су се родољубиве, изворне, народне, забавне, рокенрол и стране песме, а исто тако и ауторски рецитали у паузама. Када је реч о ауторским рециталима, треба споменути да је Петар Петровић, пензионер и корисник Дома пензионера Вождовац, одрецитовао своју песму „Деда и унук“ која је прошле године награђена на конкурс „Глас осигураника“ за најлепши прилог на тему међугенерациске сарадње.

Прослава дана УГЦБ завршена је, како доликује, уз песму, игру и забаву.

Драгана Грујић

Изложба „У сусрет руском цару“

Установа Геронтолошки центар Београд, Сретењски манастир из Москве и студио „Руски цар“ почетком јуна организовали су изложбу о царској породици Романов, а у оквиру пројекта „У сусрет руском цару“. У дому Бежанијска коса одржана је изложба на којој су биле приказане фотографије царске породице из историјских архива и личних албума, као и портрети чланова које су израдили најпознатији руски сликари и који данас представљају културно-уметничко благо Русије.

На овој манифестацији трећег доба учествовале су пријављене такмичарске екипе из општинских и гранских удружења пензионера, домова и клубова пензионера и старих лица, удружења и организација инвалида, организација Црвеног крста, геронтолошких центара и других друштава и организација које брину о старијима из Београда и Србије, као и представници Републике Српске.

Остварени су и бројни допунски садржаји: јавни час фитнес вежби у природи трећег доба и најмлађе популације; међугенерациски сусрет трећег доба са најмлађима у децем маратону на 20.000 милиметара под називом „Баке и деке уз бате и секе“; једнодневна међугенерациска сликарска колонија... Све у свему, на Дорћолијади је учествовало око 200 такмичара, а у оквиру међугенерациске

сарадње ветеранима се прикључило више од 50 ученика и студената волонтера, као и бројни гости и посетиоци из Србије, Републике Српске и дијаспоре.

За организацију и успешно остварен програм такмичења заслужна је Асоцијација спорта, здравља и културе Дорћолијада, а генерални спонзор манифестације била је амбасада Аустралије.

Г. О.

СЕДМИ ЕВРОПСКИ КОНГРЕС ЗА ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Да човек човеку буде анђео

Уз присуство више стотина гостију из иностранства, представника државних институција, организација цивилног друштва и спортиста са инвалидитетом, у Дворани Коларчеве задужбине 31. маја отворен је Седми Европски конгрес за особе са инвалидитетом „Живети у сусрету“.

На свечаном отварању говорили су Томас Краус, немачки социолог, оснивач Европског конгреса за особе са инвалидитетом, и министар за рад, запошљавање, социјална и борацка питања Зоран Ђорђевић, као изасланик председника Републике Србије.

Поздрављајући присутне, министар Ђорђевић је, између осталог, рекао да Србија из године у годину међу својим грађанима све више развија свест о значају поштовања људских права и начела равноправности.

– Израда социјалних карти и умрежавање институција, које би требало да деле потребне информације, допринеће да се прецизно утврди којим особама је, према слову закона, социјална помоћ најпотребнија, знатно ће скратити време добијања помоћи и спречиће сваку могућност злоупотребе опредељених средстава – истакао је Ђорђевић.

Министар је нагласио да нам је

Бранкица Јанковић, Зоран Ђорђевић и Зоран Мартиновић

прошлогодишњи буџетски суфицит омогућио да се појача борба против незапослености особа са инвалидитетом: издвојено је 1,7 милијарди динара за унапређење њиховог положаја. Број особа са инвалидитетом у Србији, према проценама, износи око 715.000, а проценат незапослености међу њима већи је од државног просека који је сада 12,7 одсто.

На свечаном отварању говорила је и повереница за заштиту равноправности Бранкица Јанковић која је истакла да је конгрес овог нивоа добра прилика за све наше грађане, креаторе државних политика и друштво у целини да у потпуности будемо у току са европским и светским стандар-

дима у погледу активности и садржаја чији је циљ побољшање положаја особа са инвалидитетом и менталним потешкоћама. Она је нагласила да Београд и Србија са овог скупа шаљу поруку о спремности друштва да се разлике разумеју и прихвате као богатство, као и да сви који живе са неким инвалидитетом треба да буду видљиви и равноправни, да живе у приступачном окружењу које пружа подршку у образовању, запошљавању, здравству, култури, спорту и свим другим областима.

У културно-уметничком делу вечери наступили су хорови удружења особа са менталним инвалидитетом из Србије и иностранства, Наташа Краус и браћа Теофиловић.

Отварању конгреса присуствовали су и директор Удружења за помоћ особама са сметњама у развоју „Живимо заједно“ Дејан Козић, директор Националне службе за запошљавање Зоран Мартиновић и директор канцеларије Уницефа у Београду Мишел Сен Ло.

За три дана трајања конгреса одржан је низ радионица, панела и студијских излета. Говорећи на затварању конгреса, повереница за заштиту равноправности Бранкица Јанковић рекла је да се нада да смо после тродневног дружења много научили једни од других и једни о другима, као и да је потврђен мото конгреса „Човек човеку анђео“.

Она је изразила наду да више стотина гостију из 11 земаља – Немачке, Швајцарске, Аустрије, Италије, Белгије, Холандије, Француске, Русије, Велике Британије, Словеније и Србије неће заборавити Београд, и да одавде носе лепе утиске. После највећих централноевропских престоница попут Берлина, Брисела, Беча и Прага, Београд је изабран да буде град домаћин овог изузетно важног међународног конгреса, који се од следеће године одржава на светском нивоу. **Р. М.**

УДРУЖЕЊЕ ИНВАЛИДА РАДА
ПЕТРОВАЦ НА МЛАВИ

Основана секција жена

У оквиру Удружења инвалида рада у Петровцу на Млави формирана је секција жена чије чланице се баве цвећарством, сликањем, приређују књижевне и музичке радионице...

Циљ активности удружења јесте помоћ најмлађим инвалидима у овој средини. За почетак, да се чује глас ОСИ из овог краја и да им се олакшају основне потребе. Удружење је изразило незадовољство зато што изградња косе рампе неће почети ни 2018. године, јер је коришћење једне скромне просторије Удружења недоступно великом броју чланова.

Председник Удружења инвалида рада у Петровцу на Млави Славиша Миловановић пружа пуну подршку женама из ове секције за све њихове активности.

С. М.

ПЕНЗИОНЕРИ МЛАДЕНОВЦА ЗАХВАЛНИ ДОНАТОРИМА

Обновили део просторија

Удружење пензионера општине Младеновац приредило је у својим просторијама пригодну свечаност у знак захвалности свим донаторима који су помогли реновирање дела просторија у које од 1974. године ништа није улагано.

Нада Милошевић, потпредседница Удружења пензионера, каже да су се обратили малим привредницима за помоћ, јер локална самоуправа није имала средстава.

– Изненадили смо се колико су људи били заинтересовани да помогну, скупили смо 280.000 динара и уложили у комплетно реновирање два тоалета и дела мокрог чвора, а сваки утрошени динар

смо оправдали рачунима Посетио нас је и министар Зоран Ђорђевић и обећао помоћ Удружењу, па се надамо да ће се то и реализовати – истиче Нада Милошевић.

Удружење планира још радова кад се стекну услови, чланови се друже, путују... Сваке среде се организују дружења, путује се, обилазе туристичке дестинације, редовне су прославе Нове године и 8. марта.

Младеновачки пензионери се већ спремају за јесен и Олимпијаду у Врњачкој Бањи. Имају средстава за три такмичара, а за још два члана екипе очекују помоћ градске општине Младеновац.

Н. Милошевић

ГРБАВЧЕ КОД СВРЉИГА

Дани гљива, лековитог биља и шумских плодова

У Грбавчу, селу на обронцима Калафата, половином јуна организована је берба и прва изложба гљива, шумских плодова и лековитог биља сврљишког краја. У јутарњим сатима по шумама и брежуљцима у околини села брале су се печурке, вргањи и лисичаре, и лековито биље. Око 50 берача из Ниша, Алексинца, Зајечара и Сврљига набрали су већу количину гљива и лековитог биља.

Циљ ове акције је очување животне средине и живота у природи. Печурке се беру у овом крају и за јело и за продају. Мештани сврљишких села добро знају када и где оне расту. Тако поред других послова стигну да обиђу и шуме и зараде додатни приход. Има и оних који живе од бербе гљива. У Сврљигу има неколико привредних субјеката који се баве откупом и прерадом печурака и лековитог биља.

Јелена Трифуновић, председница општине Сврљиг, значај ове манифестације везује

за природно богатство и очување српског села, које је и Удружење „Сварог“ препознало и реализовало у здравој природној средини.

У центру Грбавча изложене су гљиве, а у котлићима су прављени специјалитети које су посетиоци могли и да пробају. Удружење гљиварског друштва из Ниша одржало је предавање о гљивама, лековитом биљу и значају лековитог биља за породице. На овој манифестацији могла је да се види и поставка домаће радиности, а изложени су и домаћи колачи, гибанице. Мајстори су правили белмуж, јанију, а посетиоци су уживали и у лепом културно-уметничком програму. Манифестацију посвећену гљивама сврљишког краја и лековитом биљу организовали су Удружење грађана „Сварог“ из Сврљига, Месна заједница Грбавче и Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг.

С. Ђорђевић

ТРСТЕНИК

Јефимијини дани

Традиционална културно духовна манифестација „Јефимијини дани“ одржана је од 12. до 15. јуна у Трстенику. Манифестацију је свечано отворио председник општине, Александар Ђирић, а посетиоци су могли да уживају у богатом и садржајном програму 31. по реду „Јефимијиних дана“. Присутнима су се својом беседом представили београдски драмски уметници, затим етно група „Руно“ из Врњачке Бање и црквени хор „Бошко Југовић“ из Трстеника. Беседу кнегињи Милице казивала је песникиња Милица Краљ, приређена је изложба слика Љубостињски запис, док је слово о сликама казивао Данило Вуковић. Организатори програма ове значајне манифестације су Народна библиотека „Јефимија“ и Народ-

ни универзитет у сарадњи са другим институцијама.

По одлуци жирија овогодишњу награду „Јефимијин вез“ примила је песникиња Сунчица Денић.

Д. Ивановић

ШТУБИК КОД НЕГОТИНА

Неговање крајинских обичаја

Свечаним проглашењем најбољих учесника у више такмичарских традиционалних културно-спортских дисциплина, у селу Штубик код Неготина заокружена је дводневна манифестација „Крајински обичаји“, која је и ове године одржана под покровитељством општине, у организацији Дома културе „Стеван Мокраћац“, МЗ Штубик и КУД „Прераст“ из тог места.

После веома занимљивих наступа бројних учесника који су приказали огроман ентузијазам чувања и промовисања традиције источне Србије, за свеукупног победника 46. „Крајинских обичаја“, проглашена је Фолклорна група из Вражогрнца у општини Зајечар. Ова група је титулу понела у надметању са учесницима из Подгорца у општини Бојевац, Оштреља у општини Бор и Јасенице, Шаркамена и Штубика, у општини Неготин. Жири је за најбоље извођење изворних игара диплому доделио изворној фолклорној групи КУД „Прераст“ из Штубика. Стефан Радовановић из Подгорца награђен је за најбоље извођење мелодије на изворном инструменту, док је за најбоље извођење изворне песме признање „Крајинских обичаја“ припало Бобану Јаншевићу из Оштреља. Најбољу народну умотворину говорио је Ненад Петковић из Вражогрнца, а најбољи приказ обичаја имала је група из Оштреља. За аутентичност народне ношње награда је припала групи из Подгорца.

Бурним аплаузом публика је отпратила и проглашење најлепше чобанице 46. „Крајинских обичаја“, која је, у веома озбиљној конкуренцији младости и лепоте, одлуком жирија припала Милице Војводановић из Јасенице. Прва пратиља је Сања Милошевић из Шаркамена, а друга Софија Лазић из Штубика.

Ј. Станојевић

ВОДИЧ ЗА ОДМОР У СРБИЈИ: ВЛАСОТИНЦЕ

Најслађе је винце из Власотинце

Насебина на реци Власини први пут се у писаним изворима спомиње у турском попису из 1516. године. Турци га тада називају „Влашотинац“ и уписују га у састав Софијског санџака. У 16. веку насеље има 600 становника у око 70 кућа. Много година касније, 1878, проглашено је за седиште среза и варошицу, и тада је Власотинце имало 519 кућа са 2.626 становника. О изузетно лепој малој вароши на обалама Власине писали су многи путописци, а најлепше белешке оставио је песник Милан Ракић.

Власотинчани или „Росуљци“, како их популарно називају у лесковачкој котлини, врло су гостољубиви и духовити. Додуше, Турци су их се пуно плашили, посебно њихових „тојагаша“ пред почетак Балканских ратова 1912. године, па су се бежећи од њих сакрили у град Лесковац, двадесетак километара удаљен од ове вароши.

Памтимо да су Власотинчани били победници „Турнира духовитости“ у организацији нека-

дашњег дневног листа „Експрес Политика“. Данас је Власотинце модерно општинско седиште са око 20.000 становника у око 4.900 домаћинства, смештено на обе обале планинске реке Власине, на подручју њеног доњег и средњег слива. Након великих поплава из 1988. године општина Власотинце се нагло развија у модерно привредно и пољопривредно средиште. Међу пољопривредним произвођачима посебно се издвајају винари и виноградаре овога краја. Винопије обожавају вина из Власотинца: „Племенку“, „Ружицу“ и „Гром“.

Још давне 1923. винари и виноградаре овога краја подно планинског масива Чемерника удружују се у задругу винара „Винарска“ из Власотинца. Много година касније удружени винари покрећу јединствену туристичко-привредну манифестацију „Вински бал“. Годинама је почетком септембра у овдашњим хотелима тешко доћи до слободног места. Тада се у оквиру „Винског бала“ бирају најбољи винари и виноградаре, бира

Власинско језеро

се мис вина, као и „кнез кнежевине власотиначке“.

У овом месту познати српски сценариста Сениша Павић написао је више занимљивих сцена из серија „Врућ ветар“, „Срећни људи“ и „Бољи живот“, а туристи и данас обилазе чувени „Гаврин млин“, данас градску кафану, или оближњи трговачко-занатски квартал у којима је ТВ јунак Шурдиловић наводно започињао своје берберске дане.

Власотинце има уређено купалиште код бране на Власини у центру града. Река у горњем току обилује рибом, па је пастрмка врло често на менију овдашњих ресторана. У самом граду у бројним кафићима и ресторанима служи се највише домаћа власотиначка вина и ракије, као и лесковачки специјалитети са роштиља. Двадесетак километара изнад, одличним асфалтним

путем дуж живописног кањона Власине, стиже се на Власина Рид, насеље смештено у океану зеленила уз прелепо Власинско језеро. Туриста намерник има могућност да успут сврати до неколико хотела, или да на живописној обали језера кампује уз изнајмљени шатор, чамац и прибор за пецање.

Старији део Власотинца обилује кућама „моравског стила“ са верандама, а у новијој градњи доминира модерна архитектура са лепо уређеним фасадама, док се собе могу изнајмити по багателној цени. Љубитељима старине на располагању су матични музеј и градска библиотека, са недавно обновљеним књижним фондом завичајних издања. Варош Власотинце је одлично повезана са аутопутем, као и са суседним Лесковцем.

Тома Стевановић

МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА У ЛЕСКОВЦУ

Чувају од заборава игре из Србије

Сплет игара из Србије, староградске игре, кумановска седељка, игре из Бугарске, само су нека од традиционалних кола која су се могла видети на Међународном фестивалу фолклора трећег доба у Лесковцу.

Овогодишњи фестивал окупио је 14 културно-уметничких ансамбала, а како кажу организатори, играло је и певало више од 400 људи из земље и региона.

Према речима Момчила Цекића Јорке, члана фолклорне секције „Сава Чокот“ из Лесковца, они су се као домаћини фестивала представили публици сплетом игара из Србије. Овај 78-годишњак, како сам каже,

фолклором и спортом бави се цео живот, а овакве манифестације прилика су да се упознају нови људи и створе нова пријатељства.

На фестивалу су се, осим домаћина, представила културно-уметничка друштва из Младеновца, Крушевца, Смедеревске Паланке, Врања, Крагујевца,

Књажевца, Зајечара, Бољевца, Ниша, која су играла кола специфична за своје крајеве, затим културно-уметничко друштво из бугарског града Перник, које је имало и млађе чланове, као и ансамбли из македонских градова Куманово и Кавадарци.

Међународни фестивал фолклора трећег доба у Лесковцу одржава се већ 10 година. Осим што желе да окупе и у друштвени живот укључе што већи број најстаријих грађана, кажу организатори, уједно желе да сачувају, али и да млађим генерацијама представе традиционалне српске игре.

Т. С.

ПРИЈЕПОЉЕ

Одржана мини Олимпијада трећег доба

У Пријепољу, на теренима у Каменој Гори, селу изузетних природних реткости и лепоте, које добија све већи туристичко-рекреативни значај, крајем маја одржана је мини Олимпијада трећег доба.

Идеју за организовање дали су ветерани Олимпијаде трећег доба из Пријепоља, после јубиларне, 10. Олимпијаде трећег доба одржане у Врњачкој Бањи октобра 2017. О природној изузетности места где је одржано ово мини такмичење пензионера најбоље говоре речи једне такмичарке. Наиме, она је у телефонском разговору на питање „где се налази“ одговорила: „У рају на земљи!“

На овој мини Олимпијади такмичило се осам екипа пензионера, и то из Аранђеловца, Пљеваља, Београда (СМУП), Сопота, Нове Вароши, Прибоја и из Пријепоља – две екипе УП и ветерана. Укупно је наступило 70 такмичара и гостију. Такмичење је одржано у дисциплинама и по пропозицијама Олимпијаде трећег доба, тако да су екипе имале такмичаре за седам дисциплина, а

судиле су судије са Олимпијаде. У укупном пласману, што је само један од циљева манифестације, екипа ветерана из Пријепоља била је најбоља, пензионери из Аранђеловца освојили су друго место, а екипа СМУП треће. Изузетност и успешност овог спортског сусрета и наставак дружења пензионера из Србије употпунили су и пратећи програмски садржаји.

На иницијативу Покрета трећег доба, у Дому културе у Пријепољу организована је изложба слика и икона са Осме сликарске и иконописачке колоније Покрета. Отварању изложбе присуствовало је 50 посетилаца и изложба је била отворена седам дана.

Такмичари су посетили Пријепоље, споменик „4. децембар“ и манастир Милешева. И овај сусрет пензионера завршен је забавом, игром и песмом, а ветерани Пријепоља су промовисали своју химну „Кад погледам са Равана“. Уручене су и захвалнице и пехари.

Укупној оцени и утиску о изузетној успешности и оправданости одржавања ове мале спортско-рекреативне манифестације допринели су, подршком и финансијском помоћи, општина Пријепоље (највећи део средстава), Туристичка организација Пријепоље, Покрет трећег доба Србије и Удружење пензионера општине Пријепоље.

Мини олимпијаде су одржане и у Великој Плани, Крагујевцу и Новом Кнежевцу, а најављена је и у Нишу, пре оне главне у Врњачкој Бањи.

М. П.

СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ СУСРЕТИ У НИШУ

„Микини дани“ окупили пензионере

Удружење пензионера града Ниша организовало је током маја и јуна спортско-рекреативне сусрете под називом „Микини дани“. Сусрети су одржани у свим градским општинама и посвећени су изненада преминулом Мирољубу Станковићу Мики, председнику који је у више мандата био на челу нишког Удружења пензионера и који је оставио неизбрисив траг у активностима те организације. Ово су били први Сусрети а идеја је да убудуће постану традиционални.

Општински одбори пензионера су организовали дружење и спортска такмичења у својим срединама а гости су били пензионери из суседних општина Нишавског округа са којима већ имају успостављену и успешну сарадњу. Крајем јуна домаћин такмичења је био Општински одбор пензионера Пантелеј. У четири спортске дисциплине такмичило се стотинак пензионера из Ниша и гостију из Сврљига. Такмичење се одвија-

ло у малом фудбалу, кошарци, пикаду и шаху а, осим постигнутих резултата важно је било и добро расположење. Нико тог преподнева није размишљао о болести, о неплаћеним рачунима, о разним проблемима и тешкоћама са којима се свакодневно среће. Бар неколико сати су били безбрижни

и показали су да упркос годинама знају да се радују и да свим срцем умеју да се боре за спортски резултат. У реализацији ове активности пуну подршку и помоћ пружило је руководство општине Пантелеј и Војска Србије на чијим теренима су и одржани спортски сусрети.

Љ. Глоговац

БАЊСКИ ТУРИЗАМ КАО
ВРХУНСКИ БИЗНИС

Бити млад и здрав

Пацијенти са пасошем

Туристички се данас путује више него икад, али не крећу сви на пут само ради уживања. Великом броју путника циљ су локалне клинике и лекарске ординације где намеравају да се подвргну интервенцијама које су им код куће или прескупе или недоступне због дуге листе чекања. Сви, уосталом, познајемо бивше суграђане, исељене у иностранство, који за озбиљније лекарске захвате, поготово стоматолошке протетичарске радове, обавезно долазе овамо. Целим породицама се исплати да плате авионске карте и потом овде услугу и опет ће им изаћи вишеструко јевтиније него у новој домовини.

Тако и Американци путују у Тихуану и друге пограничне градове у Мексику ради естетских или зубарских операција. У Индији и на Тајланду пацијенти из САД за одређене захвате уштеде чак 80 одсто онога што би платили код куће. Канађани, пак, долазе у амерички комшилук, где неће уштедети новац, али хоће време јер се код њих на посету лекару чека месецима.

Једна од најпрофитабилнијих грана, отпорна на економске потресе и геополитичке кризе, бележи вртоглав раст јер су рекреација и физичка активност постали императив живота модерног доба

Како се све променило. Није било тако давно када је сама реч „бања“ изазивала асоцијацију не само на болест и изнемоглост, већ и на досаду, монотонију. Такве су биле представе млађих генерација везане за бањски живот и дешавања. Па су они хрлили на море, док су бање биле резервисане за старије.

Ништа више није исто. Бање су постале стецишта свих генерација, луксузна одредишта, и стиче се утисак да ће данас свако ко иоле држи до себе, свог здравља, имиџа, пре да се определи за та некада досадна места, него за морски жал. У идеалној комбинацији, додуше, то двоје може и да се споји, ако говоримо о егзотичним локацијама на Балију, Тајланду, пацифичким острвима, где бањски комплекс буквално улази у тиркизну воду, али оно што је опште препознатљиво, тврде

познаваоци трендова, јесте давање предности бањском третману над класичним одмором на мору.

Овде свакако треба напоменути да се термин „бања“ (енгл. спа) најчешће користи у ширем значењу, односно као део свеобухватнијег појма „велнес“, енглеске речи коју Светска здравствена организација дефинише као стање комплетног физичког, менталног и социјалног здравља и добробити.

Велнес је, дакле, тај појам који оличава императив модерног доба – бити посвећен одржавању и унапређењу здравља, упражњавати активности које спречавају болести, стално побољшавати квалитет живота и довести себе на оптимални ниво здравља, среће и успеха.

Када су стремљења тако висока и широка, онда не изненађује непрегледна листа третмана, програма, терапија, под

заједничком велнес одредницом: фитнес, јога, тај чи, детоксикација, мршављење, емоционално исцељење, ослобађање од стреса, све врсте масажа, органска храна, физикалне вежбе... Списак није коначан, нити може да буде, јер су иновације константне а, сходно захтевима корисника, понуда се непрекидно обогаћује.

Са становишта бизниса и профита важан елемент успеха лежи у чињеници да се у бању не иде једанпут, већ треба да се одлази редовно, да то буде рутина, јер „брига за своје тело данас, успориће часовник старења сутра“.

Ово је крилатица припадника беби-бум генерације којима се приписује заслуга за лансирање велнес културе и планетарни пробој бањског и здравственог туризма. Рођени између 1946. и 1964, називани поколењем које одбија да одрасте, а камоли остари, беби-бумери, почевши да доспевају у године за пензију, одбацивали су идеју о пензионерском животу.

Опседнути младошћу, здравим животом, активизмом, физичком спремношћу, амбици-

јом да виде и доживе што више, отворили су нови простор поимања здравља, одмора, рекреације, путовања, а онда су се одређене делатности и услуге стварале и развиле пратећи њихове потребе.

Према извештају Глобалног велнес института, интернационалне кишобран организације, потражња је све већа, путници захтевају од туристичких агенција да у понуди укључе рекреационе програме, док се путничке компаније специјализују за проналажење најпогоднијих велнес кућака за изборљиве клијенте.

Велнес индустрија показује се отпорном на економске поремећаје и геополитичке кризне догађаје. То је бизнис чија кривуља иде нагоре независно од других околности. Од 2013. до 2015. раст је износио 10,6 одсто. У исто време глобална економија отишла је низбрдо за 3,6 процената.

Од 553 милијарде долара обрта, забележеног 2015, очекивања иду до 808 милијарди 2020. године, док се укупна глобална вредност индустрије мери на 3.400 милијарди долара.

Д. Драгић

Уз фудбалске продужетке, продужеци и за пензије

Веома широкогрудни услови за престанак радног века у Русији – 60 година за мушкарце и 55 за жене – усклађују се са глобалним трендовима

На дан 16. јуна када је у Русији почела „највећа представа на савету“ – Светско фудбалско првенство – и када су Русима била пуна срца после сјајног старта њихове репрезентације која је Саудијску Арабију убедљиво победила са 5:0 – јавност ове земље преко медија је сазнала и вест која није баш дочекана с радошћу.

Влада премијера Димитрија Медведева је, наиме, на иницијативу председника Владимира Путина сачинила предлог реформе пензијског система, о којој се већ дуго говори – где је главни новитет подизање животног доба за формални завршетак редног века и одлазак у пензију.

Руси су досад по закону радили до свог 60. рођендана, а Рускиње до 55 – што су међу најширокогруднијим условима у том погледу данас. Сем тога, ово изузетно дуго траје: установљено је још 1932. у тадашњем социјалистичком систему Совјетског Савеза који је предводио Стаљин.

По реформском предлогу, Руси ће се приближити остатку света, где се граница од 65 година увелико помера за две, а понегде и за три године навише, како би се ускладила са демографским променама: све дужим радним веком (Руси данас живе дуже у просеку 30 година него 1932) – и фискалним реалностима по којима све мање запослених на неки начин „издржава“ све више пензионера.

У Русији, према званичној статистици, на хиљаду становника данас је 313,7 пензионера, док је 2011. тај удео био 292,7 – што значи да се сваке године повећава удео који се из федералног буџета придодaje националном пензијском фонду, чији самостални приходи не могу да покрију обавезе.

Као и другде где је подигнута животна граница за одлазак у пензију, и у Русији ће се до тог циља стићи постепено, мањим годишњим померањима. Нови систем у целости треба да заживи 2028. за мушкарце и 2034. за жене.

Дејство реформи први ће осетити они који су рачунали да ће у пензију отићи већ идуће године: уместо тога, мораће да сачекају 2020.

С обзиром на то да је у већини земаља где је продужен радни век то учињено са 65 на 67, промене у Русији су знатно драстичније: пет

година додатног рада за мушкарце и чак осам за жене.

Промена ће се осетити и због приличног одступања нормативног од стварног: у реалности једна трећина данашњих пензионера је из разних разлога свој радни стаж окончала пре навршених 60 односно 55 година.

Изузетке предвиђа и предлог реформског закона: број година за одлазак у пензију остаје нижи (од 55 до 60 година за мушкарце и од 50 до 58 година за жене) на руском далеком истоку (Сибир) где је клима, нарочито током зиме, изузетно тешка, а скраћени радни стаж задржавају и припадници оружаних снага и служби безбедности.

Пооштравају се, међутим, услови за стицање социјалне пензије, за коју се квалификују они који до свог поодмаклог доба нису успели да накупе довољно радног стажа. Досад је услов за то био најмање девет година стажа и 13,8 поена који се стичу по другим основама, док ће после транзиционог периода ове реформе (2030) то бити подигнуто на 15 година и 30 поена. Ову врсту пензије данас прима око седам одсто руских пензионера.

У образложењу закона, предлагач се позива на искуства других земаља које су одавно повисиле старосне границе за пензионисање, док се смањивање јаза између неопходног радног стажа жена и мушкараца правде и трендом успостављања веће родне равноправности.

Руске бројке о учешћу државног новца у пензијском фонду нису иначе лоше у поређењу са земаљама ОЕЦД, клуба развијених земаља (у који би Русија била примљена да није дошло до украјинске кризе). У 2017. државни издаци за пензије били су 8,7 одсто БДП, што је само мало више од просека ОЕЦД који је 8,2 одсто.

Због тога се указује да је један од циљева реформе да се, смањивањем буџетског удела за пензије, део новца који ће се тиме уштедети преусмери на изградњу инфраструктуре, здравствену заштиту и образовање, као и за постизање веће флексибилности на тржишту рада.

Русија, међутим, има и специфичан проблем у односу на развијене земље, који је нама иначе познат: велики број људи је запослен у „сивој зони“, што ће рећи непријављен социјалним фондовима, па због тога и без уплата у пензијски фонд.

Оно по чему се Русија највише разликује од других земаља, то је да се у пензији ужива релативно кратко. Око 40 одсто мушкараца и око 20 одсто жена не дочекају 65 година. Према подацима Светске здравствене организације, просечан очекивани животни век у Русији је 70,5 година – 64,7 за мушкарце и 76,3 за жене.

Федерална статистичка служба Русије, међутим, предвиђа да ће очекивани животни век мушкараца до 2034. достићи 74 године, док се у руским медијима појавио податак да влада очекује да ће тај број бити 71 већ до 2025.

Разуме се, има незадовољних предложеном реформом (као и у другим земаљама тим поводом). Властима се замера и што су га обелоданиле усред фудбалске еуфорије, када је пажња нације, разумљиво, била посвећена фудбалском спектаклу чији су домаћини.

Радничка конфедерација Русије покренула је кампању против усвајања пензијске реформе и у ту сврху организовала потписивање петиције на којој се после само пет дана нашло 800.000 потписа.

М. Бекин

УНИЈА ОРГАНИЗАЦИЈА И УДРУЖЕЊА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У КРАЉЕВУ

Заједно је лакше

За годину дана од оснивања Унија остварила видљиве резултате у решавању питања од заједничког интереса ОСИ

Унија организација и удружења особа са инвалидитетом у Краљеву за само годину дана од оснивања показала је све добре стране. Откако су се у мају прошле године договорили да се удруже и формирају унију свих девет краљевачких удружења и организација ОСИ, упркос различитостима по врсти инвалидитета, остварили су видљиве резултате у решавању бројних питања од заједничког интереса за више од две хиљаде особа са инвалидитетом колико их, према доступним подацима, има на подручју Краљева.

– Није било лако, јер су предрасуде и даље велике, али нам је овако заједно лакше него када смо свако понаособ покушавали да нешто урадимо за себе и своје удружење. Ове године смо се макар приближили каси, утичући на то да се промени претходна одлука о суфинансирању пројеката која нас је до-

словно дискриминисала – каже Ранко Вуковић, председник новоосноване Уније ОСИ, иначе председник Савеза слепих и слабовидних у Краљеву.

Осим новца из градског буџета, на иницијативу Уније, већина одборника Градске скупштине недавно се одрекла једне дневнице, па се и по том основу у касу удружења ОСИ слило још 100.000 динара. Хронично беспарицу ова удружења и организације иначе надокнађују вредним волонтерским радом, нарочито приликом организовања бројних акција, радионица или предавања.

– Тешко је све побројати али, рецимо, организовали смо психотерапеутске и историјске радионице, едукативна предавања, дружења. Повели смо и сталну акцију под називом „Краљево – град без баријера“ за уклањање свих архитектонских и саобраћајних препрека у граду, па смо тако у сарадњи са Дирекцијом за урбанизам и Полицијском управом већ успели да готово све пешачке прелазе прилагодимо особама са инвалидитетом, да обезбедимо и обележимо завидан број паркинг места за инвалиде, а инси-

Сви као једно

Новоосновану Унију организација и удружења ОСИ у Краљеву сачињавају Савез дистрофичара и паралегицара, Савез слепих и слабовидних, Удружење за помоћ особама са аутизмом, Друштво за борбу против шећерне болести, Савез глувих и наглувих, Удружење за помоћ оболелима од мултипле склерозе, Удружење „Карпе дием – Искористи дан“, и Друштво за помоћ оболелима од церебралне и дечје парализе.

стирамо и на томе да се поново уграде звучни семафори које смо имали и пре десетак година – напомиње Вуковић.

Унија сада настоји и да јавне установе у граду обезбеде приступне рампе, лифтове, како би и инвалиди могли да иду у позориште, биоскоп, на изложбе и концерте, у пошту, банку... Нада све, кажу у Унији, неопходно је оснивање установе за пружање сервисне подршке инвалидима (персонални асистент, лични пратилац, дневни боравак, помоћ у кући), што је такође већ у поступку.

Д. Стојић

ГОИР ПОЖАРЕВАЦ: 62 ГОДИНЕ РАДА

Најавили још више активности

Градска организација инвалида рада Пожаревац обележила је 62 године постојања и рада. На пригодној свечаности, којој је поред бројних чланова присуствовао и председник СИР Србије, Божидар Цекић, уручене су плакете појединцима и установама које пружају подршку раду овог удружења.

Принцип рада Градске организације инвалида рада Пожаревац заснива се на томе да се особама са инвалидитетом омогући поштовање њихових људских права и равноправно учешће у друштву. Такође, један од циљева јесте скретање

пажње јавности на проблеме с којима се ОСИ суочавају, а то су пре свега сиромаштво, висока стопа незапослености и искљученост из друштва.

Свака година у ГОИР Пожаревац обилује новим активностима које се захваљујући искуствима из претходне године, квалитетније осмишљавају и унапређују.

Широм света, особе са инвалидитетом се суочавају са бројним баријерама које их искључују из пуног и ефикасног учествовања у друштвеним токовима. Сусрећу се са неједнаким могућностима у погледу обра-

Председник СИР Божидар Цекић са председником ГОИР Пожаревац Светозаром Божиновићем

зовања, запошљавања, здравствене и социјалне заштите.

Из ГОИР Пожаревац поручују да ће у 2018. години њихово деловање бити још обухватније, да ће се трудити да буду сервис члановима у циљу боље инфор-

мисаности надлежних о потребама и проблемима ОСИ. Најављују организовање трибина и конференција где ће се глас угрожених чути и схватити и у оквиру могућности на њега ће се адекватно реаговати.

Г. П.

Некадашње старешине на једном месту

Већ три године заредом командант Копнене војске Србије у Нишу, генерал-потпуковник Милосав Симоновић, крајем маја организује дружење војних пензионера из градова југоисточне Србије са припадницима Команде Копнене војске Србије. Ове године се на пријему у Дому војске у Нишу нашло близу хиљаду војних пензионера из Врања, Лесковца, Прокупља, Куршумлије, Алексинца, Пирота и Ниша. Ту су биле и старешине копнених снага, а све је, као и ранијих година, организовано беспрекорно и домаћински и са неизоставним војничким редом.

Госте је дочекивао лично генерал Симоновић, који се пре почетка пријема обратио некадашњим колегама и рекао да се нада да ће се заједно дружити још много година.

Скуп у Нишу био је прилика да се на једном месту ви-

де некадашњи командири и команданти и други који су за време свог радног века обављали различите дужности у јединицама и командама ЈНА, Војске Југославије, Војске СЦГ и Војске Србије, а данас су пензионери. У великом холу Дома војске често су се чули узвици препознавања, стари другови су се срдечно поздрављали, радосни што се виде после дуго времена. Имали су о чему да причају, сећајући се дана

када су с поносом и љубављу часно извршавали своје старешинске дужности.

Међу бројним гостима био је и пуковник у пензији Саво Перуничкић, некадашњи командант Пиротског гарнизона, око кога су се окупиле пензионисане старешине из овог гарнизона.

Треба истаћи да је овај вид дружења војних пензионера јединствен у Србији и да то пензионерима много значи.

Ство Панакијевски

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА КИКИНДСКЕ ОПШТИНЕ

Увек на располагању чланству

Годишња скупштина Удружења пензионера кикиндске општине предочила је упозоравајуће податке о опадању броја чланова и престанку рада месне организације пензионера у Новим Козарцима, као и о регистрацији МОП у Банатској Тополи у самостално удружење. У Новим Козарцима обустављен је рад док се не нађе стална просторија за делатности месне организације пензионера. Охрабрујућа је чињеница да је у Сајану оживљен рад тамошње посустале МОП, а у Иђошу предстоји обнављање сеоске пензионерске организације.

Упркос свему, Општинско удружење пензионера је увек чланству на располагању. То је доказало добрим снабдевањем греводом и намирницама. КУД „Сунчана јесен“ константно успешно организује друштвени живот у Удружењу и зближавање са вршњацима из других градова. Постигнутим солидним резултатима допринела је и добра сарадња са локалним органима и организацијама и вишим пензионерским форумима.

Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, истакао је да је кикиндско Удружење међу најактивнијима не само у покрајини већ и у Србији. Поред њега, овом скупу је присуствовала и Велинка Накрајућин, директорка филијале Фонда ПИО у Кикинди. Сви извештаји и планови су усвојени, а учесници су минутом ћутања одали пошту недавно преминулом дугогодишњем председнику МОП-а у Башаиду Браниславу Пандурову. Одлучено је да износ годишње чланарине остане 300 динара.

С. Завишић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА ПОЖАРЕВЦА

Стална брига о најугроженијима

У присуству бројних сарадника и пријатеља, Удружење пензионера града Пожаревца свечано је прославило Спасовдан, своју крсну славу, и уједно обележило 75 година од оснивања (на слици). У клубу пензионера организована је свечаност на којој су додељене захвалнице организацијама које им помажу у раду.

Ово удружење броји 4.300 чланова организованих у 20 месних одбора и једно повереништво. Руководство Удружења настоји да чланству обезбеди бројне повољности и тиме им олакша пензионерски живот.

Захваљујући средствима локалне самоуправе, сваке године око 150 пензионера са најнижим месечним примањима остварује право на бесплатан превоз у локалу. Удружење из сопствених средстава издваја милион динара за бесплатне ледове, ову бенефицију сада користи око 640 пензионера. Такође, Удружење редовно члановима омогућава повољну куповину огрева. Три пута годишње 657 пензионера са најнижим износима пензија добије пакете са намирницама и хигијенским производима. Новац за ове намене обезбеђује пензионерска организација. Уз помоћ локалне самоуправе, Удружење је ове године обезбедило компјутерску опрему и организоваће бесплатну обуку чланова за рад на рачунарима.

Културно-забавни живот чланова је на високом нивоу: организују се излети, дружења, прославе... Удружење пензионера је у 2017. години послало позитивно у складу са планираним приходима и расходима.

Стеван Сабо

КУМАНОВО–ЛЕСКОВАЦ

Братска руковања пензионера

Чланови „Клуба пријатеља“ лесковачког Удружења пензионера извели су у кумановском дому културе богат музичко-сценски програм у оквиру тамошње традиционалне манифестације „Братска руковања“ која се сваке године одржава почетком јуна.

Била је то узвратна посета вршњацима из Куманова који су доминирали на недавним сусретима припадника старијег доба у Врњачкој Бањи (на слици).

У манифестацији је учествовало неколико културно-уметничких друштава нашег јужног суседа, а међу гостима су били и Лесковчани.

Они су извели незабораван наступ, са играњем и певањем, а доминирали су чланови фолклорне и драмске секције који су извели лесковачку „Чешљанку“, као и перформанс „Коштана на лесковачки начин“. Ове нумере за сценско извођење прилагодиле су Весна Ђорђевић и Мира Добреновић, а програм је успешно водио Зоран Михајловић, лесковачки доајен песничтва. **Т. С.**

БЕЛЕ ВОДЕ

Лепота надомак Београда

Месна организација пензионера Беле Воде ових дана је организовала излет у Сремску Митровицу. После упознавања града и његове богате историје, посетили су природни резерват Засавица (на слици) где су видели рај на земљи са богатом флором и фауном. Свратили су и у чувено мачванско село Ноћај, познато по хајдуку, трговцу, политичару и изнад свега великом борцу против Турака Стојану Чупићу, кога су Турци због његовог јунаштва прозвали Змај од Ноћаја.

По доласку у Београд многи нису крили одушевљење уз опаску да нису ни слутили да се таква лепота и богатство налазе тако близу Београда.

М. Р.

КРУШЕВАЦ

Шампион културе у Врњачкој Бањи

На Фестивалу културно-уметничких друштава општинских и градских удружења пензионера, одржаном у Врњачкој Бањи, Крушевљани су били најбољи и освојили прво место. На овом, деветом по реду такмичењу представило се 10 екипа из Србије, а КУД из града под Багдалом је наступио први пут, одушевио бројну публику и тако обезбедио домаћинство фестивала наредне године (на слици хор из Крушевца).

Према речима Драгише Степановића, председника КУД Удружења пензионера Крушевца, такмичарски програм се састојао из три дела у укупном трајању од 15 минута. Жири, састављен од врхунских стручњака, Крушевљанима је дао највише оцене, па се питање победника уопште није постављало.

Ж. М.

НИШ

Посета главном граду

Пензионерска организација градске општине Пантелеј, са више од две и по хиљаде чланова распоређених у 14 месих задједница, најбројнија је у оквиру Удружења пензионера града Ниша. Бројне су акције и активности које се организују у циљу побољшања квалитета живота најстаријих, а осим помоћи угроженим члановима, велика пажња поклања се и дружењу.

Ова организација се посебно афирмисала у приређивању излета за које увек влада велико интересовање, а аутобус је попуњен до последњег места. Најчешће се обилазе бање и манастири а у мају су путовали у Београд (на слици). Нишки пензионери су посетили Храм Светог Саве, били су на Калемегдану, а посебан доживљај је био обилазак Авалског торња, симбола главног града. **Љ. Г.**

КРИВА РЕКА КОД ЧАЈЕТИНЕ

Прва криворечка косидба

Прва криворечка косидба окупала је доста косаца, али и посматрача који су на овај начин обележили сећање на хероје Ослободилачких ратова од 1912. до 1918. године и њихов повратак у родни крај. Косидба је симболично представила мобу и ручно кошење, као један од најтежих сеоских послова. Оцењивала се брзина и квалитет косидбе на десет метара. Титула најбољег косца припала је Миловану Ристановићу (65), који је иницијатор овог догађаја, али и потомак солунског ратника. Он је своју награду, икону Богородице, уступио најмлађем учеснику.

Главни организатор такмичења, Туристички савет Крива Река, на овај начин је показао да косидба није само такмичење већ и сликовит приказ традиције и жеља за њеним очувањем. Допринос манифестацији дали су ученици ОШ „Миливоје Боровић“ коју су испред цркве Огњене Марије извели пригодан програм, као и певачке групе.

Д. Р.

КЊАЖЕВАЦ

Најстарији на Старој планини

Општинска организација инвалида рада из Књажевца организовала је и ове године, почевши од краја марта, излете и путовања за све пензионере из града и околине. Обишли су Стару планину, Луковску и Пролом бању, Прокупље, Куршумлију, Краљево, Врњачку Бању, манастире Жичу и Љубостињу.

Пензионери из Књажевца посетили су недавно и Београд где су обишли Бели и Краљевски двор (на слици), Музеј „25. мај“ и Калемегдан.

За јули планирају излет до Кладова, а у другој половини године следе путовања у Доњи Милановац, Ниш, Лесковац, Владичин Хан, Сурдулицу, Свилајнац и Аранђеловац.

Бранислав Бунић, члан извршног одбора ове организације који је уједно и организатор излета и путовања, каже да најстарији пензионери највише воле када су на Старој планини.

– Зато смо тамо најчешће, поготову лети, кад се бере лековито биље. Па то је и наш завичај – подсећа Бунић.

Д. Ђ.

ДИМИТРОВГРАД

Братимљење с Нишком бањом

На дан светог цара Константина и царице Јелене, 2. јуна, у Нишу је потписана повеља о братимљењу Удружења пензионера општине Нишка бања и Удружења пензионера општине Димитровград.

– Потписивању повеље и чину братимљења присуствовали су пензионери оба удружења, затим пензионери других удружења југоисточне Србије, као и ближи пријатељи и сарадници оба удружења. Размењени су поклони, па се наставило са весељем и ручком који је приредио домаћин – каже Асен Радоицев, председник Удружења пензионера општине Димитровград.

Димитровградски пензионери већ су се побратимили са неколико удружења у земљи, као и са Удружењем пензионера града Годеча из Бугарске.

А. Р.

КИКИНДА

Бесплатна екскурзија

Локална самоуправа Кикинде недавно је организовала бесплатну једнодневну екскурзију за око 700 пензионера са свог подручја. Међу њима су били и они који немају пензионерски статус, а имају више од 60 година. Подељени у две групе, током два дана уживали су у гостопримству Бање Јунаковић, недалеко од Апатина (на слици). Имали су прилику да се упознају са понудом тамошње специјалне болнице за рехабилитацију, а многи су се и окупали у отвореним базенима са термалном водом. Окрепљујућа је била шетња стазом здравља кроз парк шуму Јунаковић. Дружење уз песму и игру уприличено је у бањском ресторану.

Лане је кикиндска градска управа приуштила и ветеранима рада бесплатан излет у ергелу Келебија код Суботице. Најављена су нова путовања за најстарије Кикинђане.

С. З.

Ко може да прима две пензије

? В. П., Сомбор: Да ли наследници породичне пензије могу да примају две пензије и у којим околностима? Тачније, да ли могу да примају своју старосну пензију и породичну пензију по основу смрти супружника?

Одговор: Када осигураник, односно корисник испуњава услове за две или више пензија на територији Републике Србије, може користити само једну пензију, и то по сопственом избору. Право избора није ограничено.

Поред своје старосне пензије, корисник може да прима и породичну пензију само ако је она стечена ван Србије, уколико ме-

ђународним споразумом о социјалном осигурању није другачије регулисано. Под истим условима, корисник породичне пензије остварене по прописима Србије, може да користи старосну пензију остварену по прописима друге државе, такође ако међународним споразумом о социјалном осигурању није другачије регулисано.

Из инвалидске пензије не може у старосну

? В. А., Кучево: Радио сам око 26 година као не квалификовани радник у производњи где је радно место било обавијено кречном или каменом прашином. Крајем 2006. остао сам без посла као технолошки вишак, а због поменутих услова рада често сам болестан. Рођен сам у децембру 1954. године. Имам ли право да поднесем захтев за инвалидску пензију, и да ли када напуним 65 година могу да пређем у старосну пензију?

Одговор: Према Закону о ПИО, осигураник стиче право на инвалидску пензију ако орган вештачења утврди потпуни губитак радне способности којој је проузрокован повредом на раду, професионалном болешћу или ако је инвалидност настала повредом ван рада или болешћу – под условом да је престанак радне способности наступио пре навршења година живота прописаних за стицање права на старосну пензију (65) и да осигураник има навршених пет година стажа осигурања.

Орган вештачења (лекарска комисија) Фонда цени радну способност осигураника на основу лекарског прегледа и на основу релевантне медицинске документације. Захтев за остваривање права на инвалидску пензију, са пратећом документацијом, подноси се у надлежној филијали Фонда ПИО.

Не постоји законски основ да корисник инвалидске пензије, када наврши одређене године живота, оствари право на старосну пензију.

Уплата доприноса за рад после пензионисања

? Б. М., Бор: Пензионер сам од 2012. године. Од покојног оца наследио сам услужну берберску радњу. Да бих био активан, почео сам да радим у овој радњи. Моје питање је: могу ли приликом пријаве пореза да плаћам само порез а допринос за пензијско осигурање да не плаћам?

У Пореској управи су ми рекли да морам да плаћам допринос за ПИО и да ће ми се повећати пензија. Моја супруга је користила ово право и уплатила за четири године 250.000 динара, а добила је приликом прерачуна само 850 динара повећање пензије.

Пензионери пољопривредници после пензионисања наставаљају да раде на својим имањима, сеју, жању и остварују приходе, а плаћају држави само порез на имовину, а ми пензионери из радног односа то исто радимо, па смо обавезни да плаћамо допринос за ПИО, зашто?

Одговор: Запослени који је остварио право на старосну пензију а затим наставио да обавља самосталну делатност, обавезно је осигуран у смислу

члана 12, став 1, тачка 1 Закона о ПИО. Према члану 7, став 1, тачка 6 Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, обвезник је доприноса

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

за пензијско и инвалидско осигурање и не може бити ослобођен обавезе плаћања доприноса сходно члану 64 тог закона.

Према члану 121, став 1 Закона о ПИО, корисник старосне пензије који се запосли на територији Републике, односно обавља самосталну делатност по основу

које је обавезно осигуран на територији Републике, има право по престанку тог запослења, односно обављања самосталне делатности, на поновно одређивање пензије ако је био у осигурању најмање годину дана. Поновно одређивање пензије Фонд врши на захтев корисника.

Стаж са увећаним трајањем

? Ј. Б., Врање: Рођен сам 1962. године, а у рударству радим 20 календарских година. Молим вас да ми одговорите да ли испуњавам услов за одлазак у старосну пензију.

Одговор: Услов за старосну пензију за мушкарце осигуранике је најмање 15 година стажа осигурања и навршених 65 година живота. Уколико осигураник има стаж са увећаним трајањем, услови су другачији, али како нисте навели преци-

зније податке о томе, упућујемо Вас да се обратите служби правне помоћи у филијали ПИО где ће Вам, на основу увида у регистроване податке о стажу у бази матичне евиденције, дати информације када испуњавате услов за пензију.

Провера стажа осигурања

? Ј. Б., Младеновац: Где и како могу да проверим стаж који ми је признат током рада?

Одговор: Грађани који су укључени у обавезно социјално осигурање и имају важећу личну карту могу да остваре електронски увид у своје податке из базе матичне евиденције Фонда ПИО, односно могу преко интернет портала видети да ли им послодавац уплаћује допринос за пензијско и инвалидско осигурање и у ком износу, да ли су пријављени, односно одјављени и с којим датумом, да ли су ажу-

риране евентуалне промене у бази Фонда и сл. Да би се обезбедила пуна сигурност и заштита личних података корисника ове услуге, РФ ПИО је предвидео шифре, односно пин кодове који се, уз личну карту, добијају на шалтерима Фонда и могу да се користе неограничено. Осим електронског сервиса, у свакој филијали може да се добије листинг М-4 са подацима о стажу осигурања, уз личну карту на увид.

Рад после 65 година, у договору с послодавцем

? Д. Л., Београд: Радим као „теткица“ у једној основној школи. У септембру ове године пуним 65 година и тада ћу имати 14 година и два месеца радног стажа. Да ли имам право на продужење радног односа до прописаних 15 година стажа осигурања, колико је потребно да бих остварила услов за старосну пензију? Имам ли нека права на основу до сада оствареног стажа?

Одговор: Право на старосну пензију осигураник стиче са навршених 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања. Законом о раду прописано је да радни однос престаје када запослени наврши

65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања, ако се послодавац и запослени другачије не споразумеју. Од Вашег послодавца зависи да ли ћете и после навршених 65 година живота остати у радном односу.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	ПЛОВНО ПРЕВОЗНО СРЕДСТВО	КАТОЛИЧКИ (СКР.)	ИМЕ ВИШЕ ПЕРГАМ. КРАЉЕВА	ИМЕ РЕДИТЕЉА МИХАЛКОВА	ПОСЕДОВАТИ	НИ У КОЈОЈ МЕРИ	ВРЕЋА ОД КОСТРЕТИ
ПРОИЗВОД ТКАЊА							
РОМАН ТОЛСТОЈА							
ПУСТИЊА У ЧИЛЕУ							
ОЗНАКА ЗА ЈУГ		МЕРА ЗА ТЕЧНОСТ ТОК НЕКЕ РАДЊЕ					
ВЕЋА ЈУНАЧКА ПЕСМА			ВРСТА ТКАНИНЕ СУВИШЕ ДАЛЕКО				СПИРИДОН (ОДМИЛА)
КОМАД СТАРЕ ТКАНИНЕ					ОСОВИНА (СКР.) НАСУТИ КАПАЊЕМ		
ОБОР ЗА СТОКУ				СИМБОЛ ЗА АЗОТ УЗГАЈИВАЧИ ПИЛИЋА		ОЗНАКА ЗА ПОНД МАЈЧИНА ДУШИЦА	
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	КИДАТИ ТКАНИНУ СИМБОЛ ФОСФОРА						
НЕГА НОКТИЈУ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МЕСНАТИ ПРОИЗВОД ЈАПАНСКО ВОЗИЛО						
ОЗНАКА ЗА ТОНУ		ФИР. СЛИКАР, ФИЛИНО ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ					ПРКОСНОСТ
ЧУЛНИ ДОЖИВЉАЈИ							
ПОЛУОСТРВО СРЕДЊЕ АМЕРИКЕ							
СПАРИНА, ВРУЋИНА							
ТРГОВАЧ. ПРЕДУЗЕЋЕ (СКР.)			ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ ИСЛУЖЕНИ КОЊ		АЛКОХОЛНО ПИЋЕ	ОЗНАКА ЗА ТЕМПО ИМЕ ПЕВ. КУПЕРА	
АОРИСТ (СКР.)				ТУРСКО ЈЕЗЕРО ГРАД У ФЕНИКИЈИ			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	РАТАРСКО ОРУЂЕ ОЗНАКА ЗА ТРСТ						
СИМБОЛ ЗА ТРИТИЈУМ		ГЛУМАЦ, АЛЕК 22.СЛОВО ЋИРИЛИЦЕ					
ПОЗНО ДОБА							

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

N	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4							⊗	
5		⊗						
6					⊗			
7			⊗			⊗		
8	⊗			⊗				⊗
9			⊗					
10								
11			⊗					
12		⊗						
13					⊗			
14							⊗	

ВОДОРАВНО: 1. Ширење знања и културе, 2. Програм, 3. Ограда од дрвених стубова, 4. Оснивач Троје – Ознака за метар, 5. Ознака за разред – Град у Албанији, 6. Носач (тур.) – Доживљај за време спавања, 7. Хемијски симбол за галијум – Лична заменица – Старији (скр.), 8. Хемијски симбол за лантан – Немачки филозоф, Георг, 9. Индустија тепиха (скр.) – Припадник црне расе народа, негроид, 10. Град у Италији, 11. Мера за површину земље – Један занатлија, 12. Ознака за непер – Ређати слова на папиру, 13. Врста цвећа – Надимак песника Ујевића, 14. Столови (тур.) – Ознака за алт.

УСПРАВНО: 1. Мушко име – Женско име, 2. Сорта, пасмина – Смеса цемента и песка – Република Србија (скр.), 3. Копно опкољено водом (мн.) – Ознака за ампер – Ознака за норд – Име ранијег тенисера Сампраса, 4. Обешњак – Компактност – Ознака за Луксембург, 5. Самогласник – Врста цвећа – Ознака за Луксембург, 6. Гозба у старој Грчкој – Сликати, фотографисати, 7. Енглеско мушко име – Постајати, 8. Дијамант (лат.) – Гранична такса.

АНАГРАМ

А ОН!

ВРЛО ЈАК...И ПАТ!

Решењем се добија име и презиме руског шаховског велемајстора.

амап, сан, га, он, сн, ст, ла, акт, ит, црпац, Венеција, ар, лимар, н, писати, крин, тин, астали, а. **АНАГРАМ:** Анатолиј Карпов.
Лукатан, оморина, тп, и, т, аор, Ван, ратило, т, Гинис, старост. **УКРШТЕНЕ РЕЧИ:** просвета, распореда, естакада, Ларпан, м, р, Валона,
РЕШЕЊА-СКАНДИНАВКА: тканина: Рат и Мир, Атакама, ј, литар, еп, тил, крпа, ос, топ, н, п, ценати, педакир, салама, т, липи, осећаји,

Да ли сте знали ...

– да је Палата „Београд“, популарна „Београђанка“, висока 101 метар, са 23 спрата и више од четири деценије постојања, и данас један од најпрепознатљивијих симбола главног града? Давне 1974. године кад је изграђена „Београђанка“ је била највиша зграда на Балкану. Рађена је по пројекту чувеног архитекте Бранка Пешића.

– да је Палата „Албанија“ први облакодер у Београду? Име је добила по истоименој кафани „Албанија“, омиљеној Нушићевој кафани, која се налазила на месту данашње палате (1860. године). Зграда је изграђена 1939. године и дуго је била највиша у југоисточној Европи и доминирајући објекат модерне архитектуре Београда. Као једно од најзначајнијих остварења југословенске модерне архитектуре, 1984. године је проглашена спомеником културе.

– да је Западна капија Београда или „Генексова“ кула 35-спратни солитер на Новом Београду, непосредно уз аутопут Београд–Загреб? „Генекс“ кула, један од симбола развоја престонице и седиште својевремено најуспешније југословенске фирме, била је стециште тадашњег пословног и политичког света. Солитер је пројектовао архитекта Михајло Митровић 1980. године, а сврстава се у архитектонски правац брутализам. Чине га две бетонске куле повезане мостовном структуром на 26. спрату и ротирајући ресторан на кружном врху. Висина му је 115 метара. Име небодера Западна капија Београда дато му је због положаја којим даје добродошлицу путницима који долазе са београдског аеродрома.

– да је београдски хотел „Лондон“ подигнут давне 1873. године, на углу данашњих улица Краља Милана и Кнеза Милоша? Некада је у близини „Лондона“ била прва Народна скупштина, тек стотинак метара наниже према Вазнесењском храму, па су народни посланици често били стални гости. Потом се, отприлике на том месту, угнездила зграда у чијем приземљу је био познати биоскоп „Одеон“.

– да Пословни центар „Ушће“ са својим 141 метром висине чини највишу зграду у Србији и другу по висини на Балкану? Налази се на Новом Београду, у Блоку 16, на ушћу Саве у Дунав. Саграђена је 1964. године као Палата друштвено-политичких организација, а у њој се налазило седиште Централног комитета Савеза комуниста Југославије, због чега је добила популарни назив „ЦК“. Зграда је погођена у НАТО бомбардовању 1999. године, а обновљена је 2005. Данас је пословна зграда у власништву компаније МПЦ.

Лековите мисли

У богатству је најтеже остати човек.

Брижан смо народ. Стално говоримо: „Бриго моја, пређи на другога!“

И кад је сунчано време, неки хватају маглу.

Радозналост је добра само ако је – проналазачка.

Сиромашан сам. Не могу да купим много пријатеља.

Душан Старчевић

Молим за реч

Идеалан одмор у Србији. Муж пошаље жену у бању, а он остане код куће да гледа Мундијал.

Рекли су му да са својом пензијом не може ни да сања море, а он га сања сваке ноћи.

Поред оволико сапуница, лако је овима с телевизије да перу руке.

Не говорим ни сам са собом. Али, ништа лично.

Ван памети је што нам се догађа толики одлив мозга.

Пензионери који се осећају младима, уместо сениор, могу да траже јуниор картице.

Чудо у Србији. Данас није основана ниједна нова странка.

Неким декама је најдраже „унуче“ на киоску.

Дејан Патаковић

Минус

Свега има вишка, само му је рачун у минусу.

Добили су шта су заслужили – ништа.

Жеља да живи нормално коштала га је живота.

Кад наиђе зло време, тешко је бити добар.

Милица Чулић

На свом месту

Дочекао је дубоку старост, доживео је да издржава и унуке.

Здрава старост је остварено право на дуг живот.

Ја сам човек на свом месту, тако је то кад вас издају ноге.

Онај ко мрзи своје претке, лоше учи своје потомке.

Кад нестане љубави, волите оно што је било.

Возите трећом да бисте доживели треће доба.

Голој истини је најтоплије у афоризму.

Миљан Деспотовић

Свој на своме

Најтеже је са незрелим људима у зрелим годинама.

Ништа није тако високо да би човеку било недодатно, ни тако мало да се у њему не би огледао.

Коме памет смета, тај је нема.

Човеку видите право лице тек кад вам окрене леђа.

Човек је лакши за онолико колико глупости потисне из себе.

Све што створите, не треба да је само ваше.

Ако је време новац, пензионери не треба да брину. Имају га напретек.

Данас је свој на своме само онај ко није свој.

Пеко Лаличић